

Rīgā ieradusies ārvalstu kori un Miera zvans

Pasaules koru olimpiada jau kopš trešdienas, 9. jūlija, pulcē piecu kontinentu 73 valstu dalībniekus.

7. jūlijā lidostā Rīga ieradās daudzi kori no dažādādām pasaules vietām, arī Indonēzijas koris. Džakartas jauniešu koris dibināts 2010. gadā. Korī dzied skolēni vecuma grupās no 7. līdz 11. klasei. Jauniešu koris no Indonēzijas ir pašā darbības sākuma stadijā, bet jau tagad tā nākotne ir paredzama panākumiem bagāta. Koris jau ir paspējis iegūt savā ipašumā divas sudraba medaļas Vjetnamas Starptautiskajā koru konkursā, kā arī zelta un sudraba medaļu Franča Šuberta koru konkursā Vinē.

4. jūlijā Rīgā ipašā ceremonijā

tika sagaidīts Pasaules koru olimpiadas atklāšanas ceremonijai izlietais Miera zvans. Īpaši Rīgai tapušais zvans izliets Nīderlandes Karaliskajā zvanu lietuvē *Petit & Fritsen* (*Koninklijke Klokkengieterij Petit & Fritsen*), sver 480 kilogramus, ir gandrīz metru augsts un noskaņots uz toņa la (a1, 440 Hz). Uz zvana ir logotips, kā arī olimpiadas moto latviešu un angļu valodā: *SINGING TOGETHER BRING NATIONS TOGETHER!* *DZIESMA VIENO TAUTAS!*

Koru olimpiadas laikā zvans atradīsies vienā no centrālajām olimpiadas norises vietām – *Arēnā Rīga*, kur tas 9. jūlijā simboliski iezvanīs pasaules lielāko korūmūzikas sarīkojumu – divas nedēļas ilgo Pasaules koru olimpiadu.

Auto nomas *Sixt* vadītājs Baltijas valstīs Arnis Jaudzems, ERGO valdes locekle Baltijas valstīs Ingrida Ķirse, nodibinājuma *Rīga 2014* vadītāja Diāna Čivle

OJĀRS CELIS

JAU PUSGADS EIROZONĀ

Pagājuši seši mēneši, kopš Latvijā ieviesa eiro. Atcerēsimies, ka, pārejot uz eiro 2014. gada 1. janvārī, tauta bija noskaņota vairāk pret nekā par. Euro ieviešana no lietošanas izspieda iemīļoto, uzticamo latu, un tas daudziem nepatika. Atcerēsimies, ka ceļā uz šo valūtas maiņu tās proponētāji solīja, ka eiro nešīsot mūsu valstij lielāku labklājību.

Kad esam eirozonā jau nodzīvojuši sešus mēnešus, vajadzētu aplūkot situāciju, kas no solītajiem labumiem ir iznācis. Reizē der arī ieskatīties negatīvos pareģojumus, ka straujāk celsies cenas, būs grūtāk izdzīvot.

Dažādie pieejamie skaitļi par valsts saimniecību un pārmaiņām tajā liecina, ka valūtas maiņa ir notikusi ļoti gludi, nekādas īpašas pārmaiņas dzīvē nav manāmas. Nav bijis ne lielāka ekonomiska izrāviena, ne arī krituma. Vispār ir grūti izvērtēt situāciju jau tāpēc vien, ka šajā pusgadā saistībā ar Putina rupjo rīcību Ukrainā un tādejādi ar tās radīto saspīlējumu Austrumeiropā un vēl tālāk, pašreizējo laika posmu nevar saukt īsti par normālu. Krievijas šķībā propaganda pret Latviju jau vien ir iegansts, lai naudīgi ārzemnieki pret Latviju izturētos īpaši piesardzīgi.

Ne Eiropā, ne Amerikā nav vērojams nopietns saimnieciskais atplaukums. Patiesība ir tāda, ka trīs Baltijas valstīs augšupeja ir labākā visā Eiropas Savienībā. Lielās krīzes laikā Latvijas iedzīvotāju labklājība noslidēja līdz 58% no Eiropas Savienības valstu caurmēra, bet šī gada sākumā tā ir 67% - par 9% augstāka, un tas sasniegts četros gados, kamēr lielākā daļā Eiropas nekādas augšupejas vis-

pār nav bijis. Mēs savā centībā nākamajos desmit vai divdesmit gados varētu noķert ES caurmēru, esam noķēruši Ungāriju, kas iestrēgusi stagnācijā, esam tikai vienu procentu aiz Polijas, kuŗa no 2007. gada krīzes necieta tikpat kā nemaz.

Latvijas saimnieciskās rosības progress vislabāk saskatāms skaitļos, kas izsaka Latvijas eksportu un importu:

Eksports (miljardos eiro)	(2000. g.)	(2008. g.)	(2013. g.)
	1,6	6,3	10,0
Imports (miljardos eiro)	(2000. g.)	(2008. g.)	(2013. g.)
	2,8	10,7	12,6

Ārējās tirdzniecības jomā Latvijas (un arī pārējo Baltijas valstu) izaugsme ir tieši lieliska. Diemžēl to nevar teikt par nodarbinātības pieaugumu, jo izaugsme galvenokārt ir radīta ar darba ražības, nevis darbinieku skaita pieaugumu. Ražošanas kāpinājuma galvenie faktori ir modernizācija, jaunu, jaudīgāku ražošanas mašīnu ieviešana, nevis darbaroku skaitliskais palielinājums. Latvijas rūpniecībā nekad galvenie nebūs lieluzņēmumi, kas ražo masu produkciju. To vietā Latvijā zeļ un attīstās mazi uzņēmumi, kas atrod pasaules tirgū savu nišu kvalitātes produktiem, izkonkurē un apsteidz citus.

Visstraujāk šādu nišu radīšana notiek informācijas tehnoloģijas laukā, bet labu paraugu netrūkst arī tradicionālajās industrijās. Latvijā vēl ir daudz iespēju situāciju tālāk uzlabot. Palīdzēt var arī pati valsts, ar izdevīgāku nodokļu politiku veicinot un nosinot turpmāku attīstību.

Nesen notikušajās Eiroparlamēnta vēlēšanās bija novērojami jauni politiskie vēji, īpaši no val-

stīm, kuŗas ir pret Eiropas federālizāciju, kas draud novest pie centrālās ES birokrātiskās varas vēl tiešākas uzspiešanas dalībvalstīm. Arī Latvija vairāk iegūtu, paliekot lielākā brīvībā un neatkarībā no smacējošiem Briseles birokrātiskajiem žņaugiem. Nupat Latvija, izmantojot arī citu valstu protestus, paturēja tiesības tirgoties ar tradicionālajiem kūpinātiem gaļas produktiem, ko ES birokrāti centās aizliegt. Pēc procesiem Briselē varētu secināt, ka ES spēcīgāko spiedienu saņem no lielkapitālistiem, ka tie visvairāk ietekmē Briseles birokrātiskās likločus jaunu direktīvu, ierobežojumu un veicinājumu jūklī.

Pretim kritikai var runāt par plašo palīdzību, ko ES sniedz Latvijai. Tā lidzinās turpat vai miljardam eiro gadā, kas Latvijai ietu gaŗām, ja tā būtu palikusi ārpusē. Lielas problēmas ir pašu zemītē. Kur paliek un kā tiek iztērēti miljardi, ko valsts ik gadus saņem vai iekasē dažnedažādos nodokļos? Daudzi dažādi sadārdzinājumi liek domāt - vai tikai neesam iepīti vilgtīgos korupcijas tīkos? Kaut vai dzelzceļa pasažieru vilcieni neveiksmīgajos pasūtītajos mēģinājumos. Vai tur vainīga tikai nemākulība vai arī ļaunprātīga tiesme naudu noplūdināt dažādām blakus interesēm? Ko rāda notikumi Rīgas ostā, kuŗas valdē *smuki* nopelna arī abas galvenās Rīgas pilsētas vadošās personas? Daudzi iestādījumi ir kļuvuši par partijas cilvēku barotavām. Un laikam jau arī tāpēc ir grūti visus izdevumus segt ar nodokļiem. Piemēram, valsts aizsardzības budžets noteikto 2% vietā ir pat zem 1%, bet to spēšot labot tikai 2020. gadā. Lai gan stipri pieaugusi bīstamības pakā-

pe, ko izraisījuši Krievijas konflikti Ukrainā, kuŗi ar savām deklarācijām par visu krievu aizstāvību kaimiņzemēs skaŗ arī Latviju, - tas nav iekustinājis mūsu valdību uz enerģiskāku rīcību aizsardzības jomas stiprināšanā. Mums jābūt sagatavotiem atvairīt „zaļo vīriņu” uzbrukumu, mums būtu jāreaģē uz netālu aiz robežas sāktos kaujas helikopteru bāzes iekārtošanu, kas ir tiešs un skaidrs drauds Latvijas robežai. Tanku divīzija stāv tepat Pleskavā.

Arī eiro Putins uzskata par apdraudējumu, kas, tāpat kā NATO, ES un visa rietumu civilizācija, viņa uztverē ir bīstama Krievijas imperiālistiskajai kultūrai un militārajai varai. Šis cilvēks beidzot ir sevi tieši un atklāti parādījis par pretinieku visam rietumnieciskajam.

Latvija ir robežvalsts. Gar mūsu austrumu robežu iet arī Eiropas un Putina Krievijas robeža. Mēs sēžam gandrīz vai šīs konfrontācijas tranšējā. Turklāt Putina ieskatā, „pareizā” robeža ir nevis Latgalē, bet pie Baltijas jūras. Tāpēc mums jābūt divkārt piesardzīgiem un gataviem atbildēt uz katru šajā - 21. gadsimtā neiederīgā cilvēka izlēcienu. Protams, esam pārliecināti, ka palīgā nāks par Krieviju militāri spēcīgākā NATO, bet pirmā trieciena atvairīšana vienmēr būs mūsu ziņā, kaut pašreiz Latvijā valdošie politiķi pretēji Igaunijas prezidentam Ilvesam izvairās pat par to atklāti runāt.

Loģiski padomājot, Putins taču nebūs tik traks un pats sev galu aiz NVS robežām nemeklēs. Pagājušā gadsimta trīsdesmito gadu beigās tāpat sprieda par Hitleru: „Viņš taču nebūs tik traks, lai sāktu kaŗu, ko nekad nevar uzvarēt.” Ar diktatoriem nekad neko nevar zināt.

“Vai Rietumu pasaule sāk mosties?”

(2. lpp.)

“Dzimuši Rīgā” - pulcē Latvijas zvaigznes

(3. lpp.)

Jānis Kaŗociņš brīdina

(3. lpp.)

Veselības ministre iesniedz demisijas rakstu

(4. lpp.)

Pils pašapziņai - ar domu par 21. gs Latviju

(7. lpp.)

Liels panākums Latvijas tenisa vēsturē

(12. lpp.)

INESE ASERMANE, *Pīterboro Latviešu biedrība*

Tāpat vien - no labas sirds

Deivids Griķis ir angļu izcelsmes vīrs cienījamā vecumā. Daļa viņa genu ir nākušas no Latvijas. Par to liecina uzvārds, kas tagad tiek nodots dēlam un tālāk mazdēlam. Deivida vecāki kaŗa laikā bijuši izsūtīti no Latvijas.

Kaut Deivids neprot latviešu valodu, viņš par desmit procentiem izjūtot piederību pie Latvijas. Par to liecina viņa nepārtrauktā saikne ar latviešu biedrībām Anglijā un ar vairākām labdarības organizācijām gan Anglijā, gan Latvijā. Savu piederību Deivids parāda ar rūpēm par latviešiem un iesaistīšanos latviešu sabiedrībā.

Kad Deivids uzzināja, ka Pīterboro darbojas Latviešu biedrība un latviešu skoliņa, viņš nekavējoties kļuva par daļu no mums. Deivids apmeklēja visus mūsu sarīkojumus, ved dēlu un mazdēlu uz latviešu skoliņas „Pūcītes akadēmija” rīkotām norisēm, regulāri atbalsta skoliņu ar dažādiem materiāliem, kas noder mācību nodarbībās. Viņš pat bija uzsācis angļu valodas mācību bērnu vecākiem latviešu

Tā top palīdzības saiņi Latvijai

skoliņā. Diemžēl radās veselības problēmas, un šīs nodarbības vairs nenotiek, bet Deivids tik un tā atrod spēku un enerģiju kādu sestdienu ierasties ar dāvanu, padomu, stāstu.

Deivida dzīvē liela loma ir Dieva vārdam. Viņš kalpo angļu baptistu draudzē. Jau vairākus gadus pēc kārtas Deivids sadarbibā ar savu draudzi sūta uz Latviju milzīgus konteinerus ar ap-

ģērbus, grāmatām, divriteņiem, mēbelēm un citām sadzīvē nepieciešamām mantām. Kravu izdevumus viņš sedz gan pats ar saviem līdzekļiem, gan ar draudzes atbalstu. Tas ir tik liels un neapņemams darbs, ka es lūdzu Deividam atļāuju par viņu pastāstīt citiem latviešiem. Sākumā Deivids nepiekrīta, teica, ka nevēloties publicitāti, viņš to darot „tāpat vien no labas sirds,

lai cilvēkiem tiek viss, ar ko es varu palīdzēt”, Deivids saka.

Kad Deivids lūdza mūs piedalīties palīdzības kravas sūtīšanā ar tulkošanas darbiem, mēs savām acīm redzējām, kā tas notiek. Bijām aizbrauši uz noliktavu, kur glabājās nosūtāmās mantas. Deivids mūs jau gaidīja ar smaidu un pulciņu savu draugu, kuŗi nesavtīgi nāk un atbalsta Deivida labdarības projektus.

Šoreiz krava tiks sūtīta uz Igauniju, pēc tam uz Latviju. Latvijā sūtījumu nodod labdarības organizācijām Liepājā, Rīgā, Valdemārpilī un citur. Lielu kravas daļu aizņēma moderni, jauni invalidu ratiņi gan bērniem, gan pieaugušiem.

Šoreiz Deivids atļāva nofotografēt viņa labdarības projektu darbībā un foto parādīt arī jums, dārgie lasītāji.

Vai Rietumu pasaule sāk mosties?

Vērotāju atziņas

ZIGRĪDA DAŠKEVICA

Ukrāņiem bija jāklūst par upuŗa jēriem, lai rietumnieki atmostos un apjēgtu, kāds ir Krievijas prezidents Vladimirs Putins un kāds ir viņa domu gājieni. Šķiet, daudzi ir aizmirsuši, ka Putinam padomju režīma sabrukšana bija liela traģēdija, ko viņš izjuta kā personisku pazuļojumu.

Cik kusla var būt rietumnieku reakcija pret Krievijas agresiju, Kremlis pārbaudīja 2008. gadā, iebūrkot Gruzijā. Tas deva labu ieganstu Putina slēptās armijas kaujiniekiem izraisīt teroristu aktivitātes Ukrainā. Tikai pamazām Rietumu pasaulē sāka uzstāties gaisma, un nu tiek pausta nozēla, ka nav uzklāstīti ne austrumeiropiešu brīdinājumi, ne Krievijas pētniecības speciālistu norādījumi par Putinu un viņa stratēģiju.

Pazīstamais žurnālists Edvards Lūkass rakstā „Ak, kāpēc mēs neuzklāstījām austrumeiropiešu brīdinājumus!” atgādina, ka valstis, kas atrodas apgabalos starp Melno jūru un Baltijas jūru, nekad nav bijušas optimistiski noskaņotas par Krieviju, un šis noskaņojums neizzuda arī Jelcīna laikā, kad Kremlim bija draudzīgas attiecības ar ASV un Rietumeiropu. Šīm valstīm bažas radīja gan diplomātu izsmalcinātie triki, gan spiegu aktivitātes. Raizes sagādāja arī paļāušāns uz Krievijas naftas un gāzes cauruļvadu izmantošanu, jo nebija garantijas, ka tas nevarētu kļūt par līdzekli spiedianam pret kādu valsti. Savukārt Rietumvalstu ieskatā Krievijas radītie draudi nebija salīdzināmi ar Padomju Savienības draudiem. Daudzi domāja, ka austrumeiropieši, „izbaudījuši” vēsturisku piere-

dzi, tagad ceļ pānīku. ”Pat tad, kad Krievija kļuva aizvien autoritārāka un naidīgāka, Rietumi aizvien vēl mikstināja savu politiku pret Krieviju,” norāda raksta autors.

Līdzīga nozēla pausta *NY Times* portālā Rodžera Koena (*Roger Cohen*) apskatā „Salts vīrs Kremli” (*Cold Man in Kremlin*). Rakstā teikts, ka Krievijas pētniecības speciālistu sniegtā informācija tiek uzskatīta par „20.g.s. ziņām”, kas nav vēra ņemamas, tāpat kā NATO jauno dalībvalstu laiku pa laikam paceltās balss par Putina Krievijas draudiem. Žurnālists piemin izplatīto uzskatu, ka tagad ar Krieviju ir izveidojušās partnerattiecības - kaut kas vidējs starp sadarbību un konkurenci. Atgriešanās pie aukstā kaŗa konfrontācijas starp divām ideoloģijām vairs nenotiek. Atgādinot Putina negatīvo attieksmi pret ASV, Rodžers Koens pauz brīdinājumu, ka Putins, pats totālītārā režīma apmācīts, tagad piedāvā alternatīvu civilizāciju, kas nav nekas cits kā brutālītātes varas, sistēmatisks korupcijas, biedinošas preses, konspirācijas teorijas, imperiālistiskās ekspansijas un homofobijas sakopojums. Raksta nobeigumā žurnālists norāda, ka Putins zina, ko grib, bet kūtrie un vienotībā sašķeltie Rietumi to nezina.

Džordža Vašingtona universitātes dekāns Maikls Brauns (*Michael Brown*) žurnālā *Foreign Affairs* publicējis apjomīgu rakstu ”NATO lielākā kļūda”.

Rakstā norādīts, ka beidzamajos 20 gados NATO un Eiropas drošības politikas stratēģijā ir kļūdas, ko radījis uzskats, ka Krievija ir kļuvusi par labda-

bigu varu un nav iemesla bažām par Eiropas drošību. Aplams ir arī priekšstats, ka NATO paplašināšanu Maskava neuzskatīs par provokāciju. Kritika vēsta arī pret NATO misiju Afganistānā, kas prasījusi daudzās dzīvības, bet devusi apšaubāmus rezultātus. Raksta autors uzsver, ka Eiropai aizvien vēl ir nepieciešama aizsardzība un tāpēc ASV un Eiropas amatpersonām jāķeras pie NATO stratēģijas pamatprincipu pārskatīšanas.

NATO ģenerālsēkretārs Londonā

Londonā 19. jūnijā NATO ģenerālsēkretārs Andersss Fogs Rasmussens Starptautiskās pētniecības institūtā *Chatham House* uzstājās ar runu „NATO nākotne saistīta ar NATO vadības apspriedi Velsā š.g. septembrī”. Debatēs pēc runas viens no galvenajiem jautājumiem bija: vai NATO paplašināšanu var uzskatīt par provokāciju pret Maskavu. Ipaši tika uzsvērtā to jauno dalībvalstu loma, kuŗas savulaik bija pakļautas Padomju Savienībai. Andersss Fogs Rasmussens noraidīja šo plaši izplatīto uzskatu un uzsvēra, ka NATO atvērto durvju politika nav ne pret vienu vēsta provokācija. Ģenerālsēkretārs paskaidroja, ka paralēli NATO paplašināšanai ir izveidota 2002. gadā Romā dibinātā NATO - Krievijas padome. Jau 1997.gadā ar Krieviju bija izstrādāts un pieņemts dokuments *Foundig Act* - ietvars struktūrai, kas veicina sadarbību starp NATO un Krieviju. Lielu nozīmi Andersss Fogs Rasmussens piešķīŗ NATO - Krievijas galotņu sanāksmei (samitam) 2010. gadā, kuŗā tika pieņemts

lēmums „Par stratēģisko pamatprincipu attīstību”. „Atvērto durvju politika dod mums tiesības uzaicināt jebkuŗu Eiropas valsti, kuŗa ir spējīga veicināt Eiroatlantijas drošību un principus, uz ko balstās mūsu sabiedrība,” paskaidroja ģenerālsēkretārs un piebilda, ka Krievija daudzējādā ziņā bijusi ieguvēja no tā, ko devis NATO pienesums drošībai un stabilitātei.

Kremļa interesēs vienmēr ir bijis un būs uzturēt bailes iedvesēju “nostāju pret katru, kas tuvojas Krievijas robežai”. To apliecina krievu tautas nostāja, kad 2004. gadā Latvija iestājās NATO. Tajā laikā Latvijas vēstnieks Krievijā bija Normans Penke. Pārļāpojot vecos arhīvus (www.mfa.gov.lv), atradās intervija ar vēstnieku, kuŗa viens no jautājumiem bija: „Kā pēc jūsu vērojuma Krievijā uztverta Latvijas iestā-

šanās NATO?” Pieminot piedalīšanos Krievijas TV raidījumā „NATO - pie mūsu durvīm”, vēstnieks paskaidroja: „Krievijas sabiedrības attieksmi ilustrē tas, ka 79% studijā sēdošo un dalībnieku joprojām NATO uzskata par ienaidnieku.” Intervijā arī atklājās, ka vissāpīgāk Krievijā tiek uztverta Baltijas valstu dalība NATO un īpaši tas, ka pēc pievienošanās NATO Latvijas gaisa telpu sākušas sargāt Beļģijas kaŗa lidmašīnas.

Kā redzams, nekas nav mainījies un arī nemainīsies, kamēr Krievijā valdīs autoritārais režīms. Kas ietekmējis rietumnieku maldīgos priekšstatus par Krieviju, ir īpašs temats. Jācer, ka atradīsies pētnieki, kas atšķetinās gudro galvu domu gājienus. Taču šķiet, ka zināmu ietekmi uz tiem radījuši rietumnieku tieksme tirgoties.

BRĪVĀ LATVIJA

APVIENOTĀ LONDONĀS AVIŽE UN LATVIJA

MEKLĒJIET MŪSU KONTUS:

www.facebook.com/brivalatvija
www.twitter.com/@briva_latvija
www.draugiem.lv/brivalatvija

ESAM PIEEJAMI GAN DRUKĀTĀ,
 GAN DIGITĀLĀ VERSIJĀ

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Latvijas Okupācijas muzejam jauns vadītājs

Ar šī gada 1. jūliju darbu Latvijas Okupācijas muzeja direktora amatā sācis laikraksta *Latvietis* (Austrālijā) redaktors Gūnārs Nāgels. Viņš muzeja vadību pārņēms no ilggadējās direktores Gundegas Micheles.

Gūnārs Nāgels un Gundega Michele

Gundega Michele bijusi viena no sākotnējiem muzeja veidotājiem 1993. gadā un muzeja direktore kopš 2002. gada. Viņas vadībā muzejs tapis plaši pazīstams gan Latvijā, gan ārvalstīs.

Jauno muzeja direktoru izraudzīja slēgtā konkursā. Aizvadītā gada vasarā Latvijas Okupācijas muzeja biedrība (LOMB) izvirzīja vairākus kandidātus, no kuriem par visvairāk atbilstošu direktora amatam LOMB biedru sapulcē apstiprināja Nāgelu. Pirms stāšanās muzeja direktora amatā viņš kopš 2013. gada 14. oktobra darbojās par muzeja direktora vietnieku attīstības jautājumos.

G. Nāgela vecāki Latviju atstāja Otrā pasaules kara beigās 1944. gada rudenī, pēc Vācijas bēgļu nometnēm ieceļoja Austrālijā. Nāgels dzimis Austrālijā, mācījies Melburnas Latviešu biedrības Daugavas sestdienas skolā un Latviešu vidusskolā. Latviešu kultūru svešumā uzturējies, dziedot koros un izveidojot Melburnas Etnografisko mūzikas ansambli, kā arī septiņus gadus ir vadījis latviešu radio raidījumus Melburnā. 1974. gadā Monaša universitātē Austrālijā Nāgels ieguvis zinātnes bakalaura gradu matemātikā ar uzslavu, 1979. gadā - filozofijas doktora gradu Zinātnes fakultātes Matemātikas nodaļā, bet 2013. gadā - maģistra gradu lietiskā valodniecībā. No 1973. līdz 1986. gadam bijis mācībspēks Monaša un Melburnas universitātē un citur, 80. gadu beigās un līdz 2003. gadam vadījis vairāku starptautisku informātikas projektu ieviešanu un kontrolēšanu Saūda Arabijā, Vācijā un Latvijā.

Valsts prezidents izsludina preambulu

Valsts prezidents Andris Bērziņš 8. jūlijā oficiālajā izdevumā *Latvijas Vēstnesis* izsludinājis Saimes pieņemtos Satversmes grozījumus, kas Satversmi papildina ar preambulu. Saeimas deputāti trešajā - galīgajā lasījumā Satversmes grozījumus pieņēma 19. jūnijā. Satversmē iekļautajā preambulā noteikts, ka Latvija izveidota, lai garantētu latviešu nācijas pastāvēšanu un nodrošinātu Latvijas tautas un ikviena cilvēka brīvību un labklājību.

Rīgā notika Latvijas Republikas goda konsulu sanāksme

Rīgā notika septītā Latvijas Republikas goda konsulu sanāksme, kurā piedalījās vairāk nekā

100 Latvijas goda konsuli no 50 valstīm.

Sanāksmē tika pārrunātas ārpolitikas aktuālās, tostarp prioritātes gaidāmās Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības (ES) Padomē 2015. gada pirmajā pusgadā, Latvijas ekonomiskā situācija pēc eiro valūtas ieviešanas, novitātes tūrismā, kultūras programma *Rīgas - 2014. gada Eiropas kultūras galvaspilsētas* ietvaros un laikā, kad Latvija prezidēs ES Padomē, kā arī konsulāro jaunatjumu aktuālās.

Latvijas goda konsulus uzrunāja Latvijas Republikas Ministru prezidente Laimdota Straujuma un ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs. Goda konsulus pieņēma Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš.

ASV Neatkarības dienas svinības

Šogad Neatkarības dienas svinības notika ASV vēstniecības teritorijā Pārdaugavā 3. jūlijā. Uzaicināti piedalīties svinībās bija Latvijā dzīvojošo ASV pilsoņu kopiena un citi lūgtie viesi, starp kuriem bija vairāki Latvijas politiķi, eksprezidente Vaira Vīķe-Freiberga ar dzīvesbiedru Imanu Freibergu, garīdzniecības pārstāvi, uzņēmēji un daudzi citi.

ASV vēstnieks Latvijā Marks Pekala ASV Neatkarības dienas svinībās

Svinībās klātesošos uzrunāja ASV vēstnieks Latvijā Marks Pekala, mūzicēja Latvijas Nacionālo bruņoto spēku Stāba orķestris, notika dažādas nodarbības bērniem, kā arī bija apskatāmas vairākas amerikāņu klasiskās automašīnas no Amerikāņu auto kluba biedru kolekcijām. Viesi tika cienāti ar tradicionālo amerikāņu maltīti – hotdogiem, popkornu un kolu.

„Balto krustu” kapulaukā piemin Baigā gada upurus

6. jūlijā Rīgas 1. Meža kapu „Balto krustu” kapulaukā notika piemiņas brīdis Baigajā gadā un GULAGA nometnēs nogalināto

Latvijas iedzīvotāju piemiņai, kā arī atjaunotās piemiņas plāksnes iesvētīšana.

Kapulauks „Baltie krusti” ir piemiņas vieta, kurā guldīti ap 120 masu kapos atrastie komunistiskā terora upuri. Lielākā daļa apbedīto ir no tā saucamā „Šustina saraksta”, kurus atrada Centrālcietaimā tūlīt pēc padomju armijas padzišanas 1941. gadā. Dokumentā lasāmi 78 apcietināto vārdi ar Valsts drošības tautas komisāra Semjona Šustina parakstu: „Sociālās bīstamības dēļ – visus nošaut.” 2006. gadā Balto krustu kapulaukā atklāja memoriālu „Ēna”, ko projektējusi arhitekte Marta Daugaviete un Somijas granīta izkalis tēlnieks Jānis Karlovs.

Kapulaukā pie lielā krusta pamatnes ir ierakta urna ar GULAGA nometņu vietās paņemto zemi. Pag. gs. 90. gadu vidū zemi savāca un atveda uz Latviju represētais Ilmārs Knaģis un viņa domubiedri. Aizvadītā gada novembrī kapulaukā atklāja arī atjaunotu piemiņas plāksni, ko šī gada piemiņas brīdī iesvētīja Rīgas ev. lut. Augšamcelšanās draudzes mācītājs Guntis Kalme. Sarīkojumā piedalījās un klātesošos uzrunāja Rīgas Politiski represēto biedrības priekšsēdis Jānis Lapiņš, Latvijas Okupācijas muzeja vēsturnieki Inese Dreimane un Ritvars Jansons.

Ebreju tautas genocīda upuru atcere

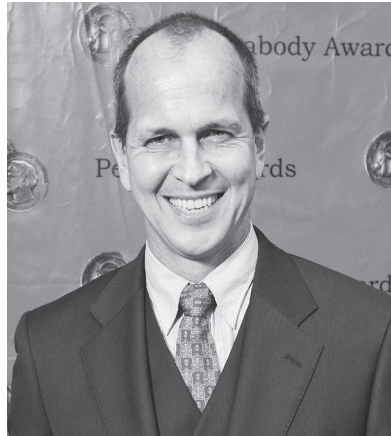

Ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs 4. jūlijā kopā ar valsts augstākajām amatpersonām un Latvijā akreditētā ārvalstu diplomātiskā korpusa pārstāvjiem piedalījās Ebreju tautas genocīda upuru piemiņas brīdī Rīgā (*attēlā*).

Ēģiptes prezidents par Pēteru Grestes jautājumu

Kataras telekanālā *Al Jazeera* žurnālists, Austrālijas un Latvijas pavalstnieka Pēteru Grestes ģimene paudusi gandarījumu par Ēģiptes prezidenta Abdelfataha as Sisi izteikumiem - Gresti un viņa *Al Jazeera* kollegas būtu vajadzējis izsūtīt no valsts, nevis tiesāt Kairā.

Žurnālista brālis Andrejs raidorganizācijai *ABC* sacīja, ka izskatījušie spriedumi ir iepriecinoši. Ģimene joprojām cer, ka žurnālists tiks atbrīvots, sacīja Andrejs Greste. Pēterim un viņa *Al Jazeera* kollegam Muhamedam Fahmi, kam ir Ēģiptes un Kandas pavalstniecība, piespriedis septiņi gadi cietumā. Viņu kolle-

Pēteris Greste

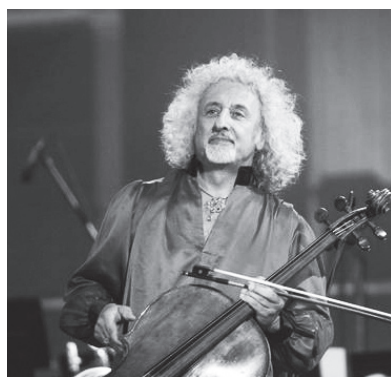
gam, Ēģiptes pavalstniekam Baheram Muhamedam - piespriedis desmit gadi cietumā.

Koncerts „Dzimuši Rīgā” pulcē Latvijas zvaigznes

6. jūlijā notika viens no Rīgas - 2014. gada Eiropas kultūras galvaspilsētas vērienīgākajiem notikumiem – Latvijas akadēmiskās mūzikas zvaigžņu koncerts „Dzimuši Rīgā”.

Koncerts pulcē zvaigznes ne tikai no Latvijas. Uzstājās Rīgā dzimušās akadēmiskās mūzikas zvaigznes Maija Kovaļevska, Inese Galante, Aleksandrs Antoņenko, Egils Siliņš, Miša Maiskis, Baiba Skride, Iveta Apkalna, Vestards Šimkus, Raimonds Pauls un Laima Jansone, kā arī Latvijas Radio koris, Valsts akadēmiskais koris „Latvija” un diriģents Māris Sirmāis, kamerorķestris *Kremerata Baltica* un īpaši šim projektam izveidots labāko mūziķu orķestris Andra Pogas vadībā.

Miša Maiskis koncertā

Operdziedātājs Aleksandrs Antoņenko iepriekš uzsvēra, ka koncertā „Dzimuši Rīgā” būs neticama mākslinieku buķete. Mūziķis pauda šaubas, vai tāda liemeņa zvaigznes varētu sapulcināt vienuviet, piemēram, Londonā. „Ja nu vienīgi karalienes Elizabetes jubilejas svinībās,” sacīja Antoņenko.

Koncertu varēja vērot Šveices, Spānijas, Andoras, Slovēnijas, Ukrainas, Bulgārijas, Somijas, Lietuvas un Igaunijas iedzīvotāji. To pārraidīja Eiropas plašsaziņas līdzekļi - *RSI* Šveicē, *RTVE* Spānijā, *YLE* Somijā un citi. Sadarbībā ar Latvijas Televīziju koncertu pārraidīja prominentais Francijas, Vācijas, Austrijas un Šveices kultūras kanālis *ARTE*. Koncertu tiešraidē timeklī *ARTE Live* va-

rēja skatīties ikviens mūzikas cienītājs.

Lai mūsu mākslinieki un Rīga parādītos pēc iespējas spoži, pārraidīt tiešraidi bija aicināts vairākkārt godalgotais Lielbritānijas raidorganizācijas *BBC* režisors Pēteris Maniura (*attēlā*).

Konference “Latvieši pasaulē - piederīgi Latvijai 2014”

No 11. līdz 12. jūlijam Rīgā, Latvijas Nacionālās bibliotēkas ēkā, norisināsies konference “Latvieši pasaulē - piederīgi Latvijai 2014”.

Šī būs ceturrtā gadskārtējā konference, un tās mērķis ir turpināt dialogu starp ārvalstīs dzīvojošiem latviešiem, Latvijas valsts iestādēm un sabiedrību, lai saglabātu latvisko identitāti un stiprinātu saikni ar Latviju. Konferences norises vieta - jaunā Latvijas Nacionālās bibliotēkas ēka.

Konferences plēnārsesijā iekļautas divas temas:

- * par latviešu emigrācijas arhīvu vēsturi un šodien

- * par sadarbību izglītības jomā: paveiktais, problēmas, turpmākā attīstība

Šā gada konferencē darba grupām izvēlētas šādas temas:

- * arhīvi
- * izglītība
- * visu veidu nometnes
- * kultūra
- * Dziesmu un deju svētku process
- * sociālās garantijas
- * katrs latvietis ir Latvijas vēstnesis
- * diasporas organizāciju darba perspektīvas.

Kažociņš brīdina

Diskusijā par Baltijas valstu drošību un NATO bijušais Satversmes aizsardzības biroja (SAB) vadītājs Jānis Kažociņš norādīja, ka Krievija joprojām vēlas atgūt savu zaudēto lielvaras statusu un izvirzīt mērķa sasniegšanai izmanto arī krievu tautības cilvēkus visā pasaulē.

Jānis Kažociņš

Krievija izmantos visus trīs ārpolitikas instrumentus varas atgūšanai - tā dēvēto cieto varu jeb militāro spēku un ekonomisko varu, kā arī maigo varu, ietverot arī krievu diasporu. Kažociņš uzsvēra, ka Latvijai ir „jāveic savi mājasdarbi”, kurus iekļauta pieņemama aizsardzības budžeta nodrošināšana, sadarbības un koordinācijas veicināšana un Latvijas krievu integrācija.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Piebalgam uzticēti EK budžeta komisāra pienākumi

Latvijas eiropkomisāram Andrim Piebalgam (*attēlā*) Eiropas Komisijā (EK) uzticēti budžeta komisāra pienākumi. Septiņi no pašreizējās EK komisāriem ievēlēti Eiropas Parlamentā (EP), kas noturēja pirmo sēdi. Trīs ievēlētie komisāri izvēlējās palikt EK, bet četri atkāpās no amata komisijā, sākot darbu Eiroparlamentā. EK prezidents Žozē Manuels Barrozu pavēstīja, ka aizgājušo četru komisāru pienākumi pagaidām uzticēti citiem komisāriem.

Tādējādi Polijas pārstāvja un līdzšinējā budžeta un finanču programmu komisāra Januša Levandovska pienākumi uzticēti Piebalgam, un viņš ir atbildīgs arī par ES attīstības sadarbības jautājumiem.

Eiropas Parlamenta deputāts Krišjānis Kariņš

ievēlēts par lielākās un ietekmīgākās EP politiskās frakcijas ETP (Eiropas Tautas partijas) koordinātoru spēcīgajā Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komitejā. Uz šo amatu kandidēja arī Vācijas un Austrijas pārstāvji,

taču ar nozīmīgu balsu pārsvaru uzvarēja Kariņš (*attēlā*).

Kariņš Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komitejā strādāja arī iepriekšējā EP sasaukumā. Latvijas pārstāvja paveiktais ticis atzinīgi novērtēts.

Latvijas deputāti darbosies astoņās Eiropas Parlamenta komitejās

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta (EP) pieņemto sarakstu no Latvijas ievēlētie EP deputāti strādās astoņās komitejās. Sandra Kalniete (*Vienotība*), Andrejs Mamikins (*Saskaņa*) un Iveta Grigule (*ZZS*) darbosies Ārlietu komitejā, Valdis Dombrovskis (*Vienotība*) - Budžeta komitejā, Artis Pabriks (*Vienotība*) - Starptautiskās tirdzniecības komitejā.

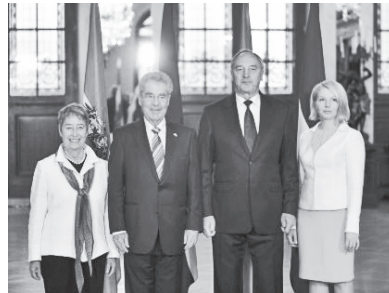

Tatjana Ždanoka (Krievu savienība) būs Nodarbinātības komitejas un Lūgumrakstu komitejas locekle, Krišjānis Kariņš (*Vieno-*

tība) turpinās darbu Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komitejā, savukārt Roberts Zīle (Nacionālā apvienība) - Transporta komitejā. Iveta Grigule darbosies ne vien Ārlietu komitejā, bet arī Drošības un aizsardzības apakškomitejā.

Austrijas prezidents Rīgā

Oficiālā vizītē Latvijā bija ieradies Austrijas prezidents Heincs Fišers ar kundzi Margitu Fišeri.

No kreisās: Austrijas prezidenta Heinca Fišera dzīvesbiedre Margita Fišere, prezidents Heincs Fišers, Valsts prezidents Andris Bērziņš, prezidentadzīvesbiedre Dace Seisuma

Latvijas un Austrijas prezidenti apsprieda ES jautājumu saistībā ar drošību enerģētikā, kā arī Krievijas prezidenta Vladimira Putina neseno vizīti Austrijā. Latvijas prezidents norādīja, ka Latvijas nostāja ir skaidra - mūsu interesēs ir Polijas-Baltijas gāzes savienojums.

Tiekoties ar Austrijas prezidentu Heincu Fišeru, tika apspriestas pārmaiņas Eiropas drošības arhitektūrā, kas notikušas nepilna pēdējā pusgada laikā. Parakstītie ES asociācijas līgumi ar Ukrainu, Gruziju un Moldovu dos spēcīgu impulsu šo valstu ekonomisko reformu virzībā un pilsoniskas sabiedrības veidošanā.

Circene iesniedz demisijas rakstu

Veselības ministre Ingrida Circene (*Vienotība*) iesniegusi Ministru prezidentei Laimdotai Straujumai (*Vienotībai*) demisijas rakstu.

Circenes paziņojumā plašsaziņas līdzekļiem, starp citu, teikts: „Ņemot vērā atšķirīgo izpratni par veselības aprūpes nozarē būtiskāko (...) es, pakļaujoties politiskajam spiedienam, atkāpjos no veselības ministres amata.”

(Plašāk 5. lpp. komentārā.)

Pēc neoficiālas informācijas veselības ministra amatam varētu tikt virzīts Rīgas Stradiņa universitātes attīstības prorektors Toms Baumanis.

Profesionālās pilnveides kursi Latvijā pulcēs latviešu skolotājus no visas pasaules

Par ikgadēju tradīciju ir kļuvusi latviešu diasporas izglītības darbinieku pulcēšanās Latviešu valodas aģentūras (LVA) sadarbībā ar Pasaules brīvo latviešu apvienību organizētajos profesionālās pilnveidesursos Latvijā. Arī šogad laikā no 8. līdz 10. jūlijam 50 diasporas skolotāji no Īrijas, Austrālijas, Krievijas, Lielbritānijas, Luksemburgas, Beļģijas, Vācijas, Austrijas, Zviedrijas, Norvēģijas, Gruzijas, Igaunijas un Islandes pilnveido savas zināšanas par latviešu valodas

apgūves iespējām, jaunākajām mācību metodēm, piedalās radošajās meistarklasēs un ideju darbnīcās Jumurdas muižā Ērgļu novadā.

Šī gada programmā ir gan lekcija par latvisko identitāti 21. gadsimtā un emigrācijas radītajiem izaicinājumiem, gan par divvalodību ģimenē. Diasporas skolotāji iegūst zināšanas par latviešu valodas un citu mācību priekšmetu integrētu apguvi, plašsaziņas līdzekļu izmantošanas iespējām latviešu valodas apguvē un logopēdiskajiem vingrinājumiem latvisko skaņu izrunas grūtību novēršanai, nostiprina savas zināšanas par vērtēšanas pamatprincipiem, piedalās meistarklasēs par radošu latviešu folkloras apguvi, bērnu filozofiskās domāšanas veidošanu, kā arī konsultējas ar psihologu par klasvadības problēmatiku diasporas nedēļas nogales skolās.

Latviešu flautiste Beļģijā pārstāv Rīgu - Eiropas kultūras galvaspilsētu 2014

Monsas konservatorijā 28. jūnijā notika Valonijas Karaliskā kamerorķestra un Luksemburgā dzīvojošās latviešu flautistes Agneses Nikolovskas koncerts.

Agnese Nikolovska pārstāvēja Rīgu - Eiropas kultūras galvaspilsētu 2014. gadā Monsas pašvaldības organizētajā jauno mūziķu un Valonijas Karaliskā kamerorķestra sadarbības programmā. Tajā nozīmīga vieta atvēlēta iepazīstināšanai ar kultūras galvaspilsētu jaunajiem mūziķiem. Monsa būs Eiropas Kultūras galvaspilsēta 2015. gadā. Latvijas vēstniecība Beļģijā cieši sadarbojas ar Monsas kultūras institūcijām, organizējot norises, kurās piedalās Latvijas mākslinieki.

Kultūras ministre Kanādā

XIV Latviešu dziesmu svētku Kanādā ieskaņas sarīkojumā “Vasaras vainagu svētki” kultūras ministre Dace Melbārde nolāsīja referātu “Dziesmu svētki latviešiem: dzimt, dzīvot, dziedāt”. Referāts izraisīja dalībnieku lielu interesi.

“Vasaras vainagu svētki” latviešu centrā Sidrabenē tika atklāti ar Dziesmu svētku dalībnieku gājieni. Svētku uzrunā Dace Melbārde aicināja arī turpmāk kopt latviskās tradīcijas un uzturēt tās dzīvas no paaudzes paaudzē. Ministre referātā vērtēja Dziesmu svētkus kā sociālu fenomenus, kas ietekmē sabiedrības veidošanos, latvisko identitāti, Latvijas valstiskuma un savu nacionālo pamatvērtību apzināšanos. Pagājušā gadsimta 80. un 90. gadu mijā Dziesmu svētki veicināja nacionālās pašapziņas nostipri-

nāšanu, darīja iespējamu dziesmotās revolūcijas fenomenus.

Ieskaņas sarīkojuma programmā piedalījās koklētāju ansamblis, deju kopas un kori no Latvijas, Zviedrijas, Īrijas un Kanadas.

Latvijā nebijusi seno grāmatu izstāde

Latvijas Nacionālajā bibliotēkā (LNB) atklāta izstāde “1514. Grāmata. 2014.” Nodibinājuma “Rīga 2014” vadītāja Diāna Čivle to nosauca par vienu no svarīgākajiem Rīgas - Eiropas kultūras galvaspilsētas sarīkojumiem. Izstādi atklāja un pirmie ar to iepazīnās Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš un viņa viesis - Austrijas prezidents Heincs Fišers. Ideja atvest uz Rīgu grāmatas, kas izdotas pirms 500 gadiem, un iezīmēt ar to LNB atklāšanu pieder bibliotēkas direktoram Andrim Vilkam. Savukārt “1514. Grāmata. 2014. 2015. g.” koncepcijas autori ir vēsturnieki Gustavs Strenge un Andris Levāns.

Taču, kuŗi palīdzēja izstādei tapt un gādāja, lai 80 seni, unikāli sējumi no Eiropas bibliotēkām rastu ceļu uz Rīgu, protams, ir daudz vairāk. Kā jau liecina izstādes nosaukums, šīs grāmatas nāk no tipografiju ēras pirmsākumiem, no 1514. gada. Unikālie “1514. Grāmata. 2014.” eksponāti LNB apskatāmi līdz pavasarim

Vēstnieks Imants Lieģis atklāj izšuvumu izstādi

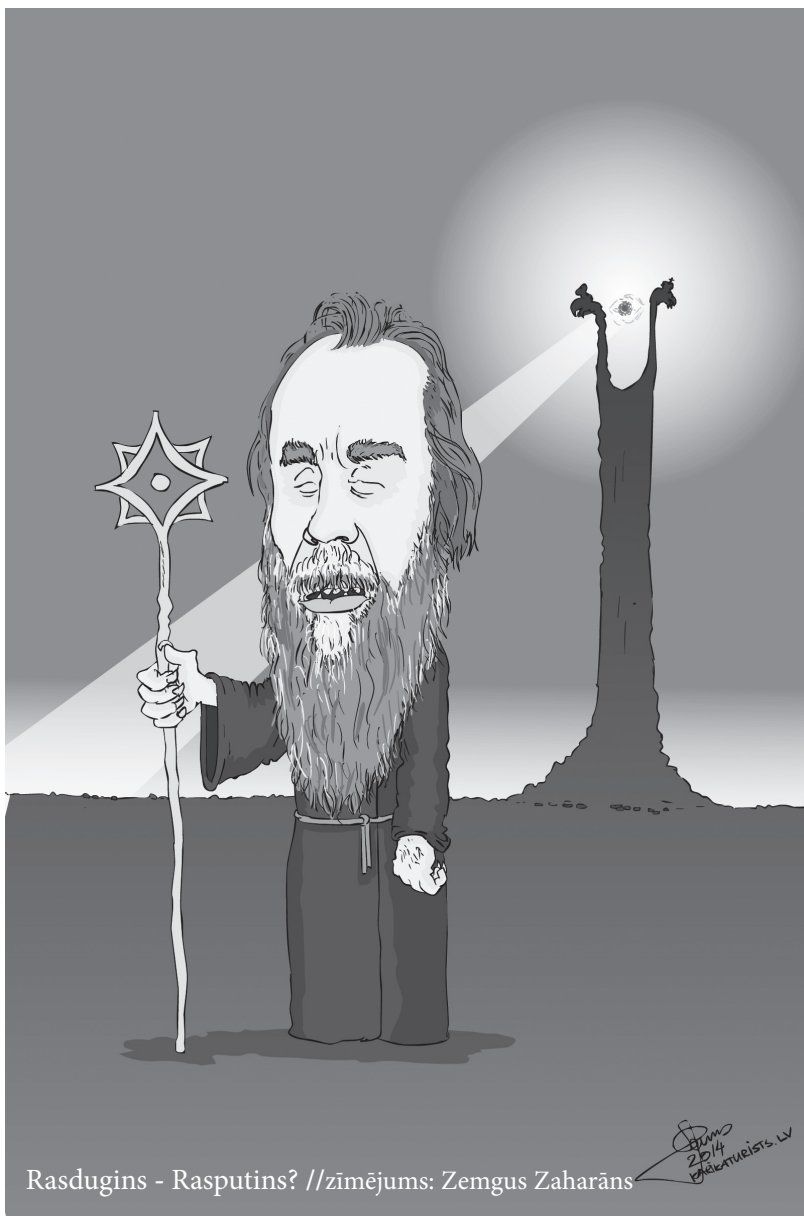
Dienvidungārijas pilsētā Kiškunhalašā Latvijas vēstnieks Ungārijā Imants Lieģis atklāja izšuvumu izstādi no Aizkraukles Vēstures un mākslas muzeja kolekcijas. Izstādes atklāšanā piedalījās Aizkraukles muzeja direktore Dzintra Cepure. Izstādi organizēja Halašas Mežģiņu centrs, kam jau ilgu laiku ir veidojusies veiksmīga sadarbība ar Aizkraukles muzeju. Aizkraukle un Kiškunhalaša ir sadraudzības pilsētas.

Smilšu festivāls Jelgavā

Jelgavā, Uzvaras parkā, notika 7. Starptautiskais smilšu skulptūru festivāls, kuŗa galvenā tema šogad ir “Zelta laikmets”. Parka apmeklētāji varēja aplūkot 15 dažādas skulptūras, kuŗas gandrīz no 600 tonnām smilšu veidojuši mākslinieki no astoņām pasaules valstīm.

Festivālā bija plaša kultūras programma. Līdz ar tumsas iestāšanos uz skulptūrām bija vērojamas krāsu un gaisma spēles, kā arī vēl nebijis jaunums festivāla vēsturē - tumsā kvēloja lielformāta keramikas uguns skulptūras.

Ziņas sakopojis P. Karlsons

Rasdugins - Rasputins? //zīmējums: Zemgus Zaharāns

LAIKU UN VIETU MIJĀS

FRANKS GORDONS

The New York Times 27. jūnijā nūmurā Anatols Kaleckis (*Kaletsky*) citē vārdus, ko teicis Ričards Šifelds, kas bija otrā svarīgākā NATO militārpersona: "Ikviens droši vien piekritīs tam, ka mēs būsim gatavi doties karā, lai aizstāvētu Britānijas robežas. Tad nu Britānijas kā NATO dalībvalsts robežas tagad ir Latvijā." Tātad, pārfrāzējot pazīstamo dziesmu, "tev, Latvija, nav jābaidās"? Kā jau iepriekš esmu rakstījis, Trešais pasaules karš mums nedraud, bet pati NATO gatavība aizstāvēt Baltiju saskaņā ar slaveno "5. pantu" ir stabilitātes faktors.

Stabilitātes faktors pēcpadomju telpā ir arī 27. jūnijā Briselē parakstītie ES asociācijas līgumi ar Ukrainu, Moldovu un Gruziju. Moldovas apņēmību "asociēties" ar ES nesatricināja Kremļa brīdījumi un gatavība "taisīt šmuci", izmantojot Piedņestras stalinisko pseudovalsteli. Gruzija arī nav no-

vērsusies no virzības, ko bija nospraudis Micheils Saakašvili, un Ukrainai Briselē panāktā vienošanās nozīmē, ka uzvarējusi *Pašcieņas revolūcija* (*Revolūcija dostoinstva*), kas ilga četrus mēnešus – no pērnā gada novembra līdz šāgada februārim.

Putina plāns – ar bruņota dumpja palīdzību atraut no Ukrainas Doņeckas baseina smagās industrijas un kalnrūpniecības centrus – nav īstenojies, jo rietumvalstis ieteikušas Putinam rīties, jo citādi sagrītos Krievijas ekonomikas pamati.

Polijas lielākais laikraksts *Gazeta Wyborcza* publicējis Polijas ārlietu ministra dzīvesbiedres Anas Epelbaumas (grāmatas *The Gulag* autore) un daudzina vēsturnieka Timotija Snaidera (grāmatas *Asinszeme* autora) izteikumus Varšavā notikušās zinātniskās konferences ietvaros. Snaiders norāda, ka Putins raugās uz nā-

kotni "izmisumā", jo viņam Krievijā nav reālas politiskas sistēmas – ir tikai viņš pats. Savu imidžu (tēlu) Putins veidojot kā "fašistiskas Kominternes" līderis. Viņš ir populārs Eiropas "jauno labējo" vidū, jo sludina to pašu, ko viņi: naidu pret liberālismu, pret "izvirtušajiem" Rietumiem un "sodomītiem". Anna Epelbauma stāsta: "Vakar mēs ēdām vakariņas kopā ar Timu (Snaideru. - F.G.) un uzsaucām tostu cilvēkam, kurš Rietumos iedzīvinājis īpašas bailes no Krievijas un kurš pirmās apvienoja Ukrainu ar Rietumiem. Tas nav Porošenko. Tas ir Putins! Viņam ir jāpateicas par to, ka ukraiņi saspārušies, ka viņiem jāgādā, lai valsts priekšgalā būtu technokrāts, jo Porošenko ir tieši tāds. Ir vajadzīga valsts, kas spēj cīnīties pret krievu armiju un korupciju."

Kad pirms 100 gadiem sākās Pirmais pasaules karš, Krievijas impe-

rātoru Nikolaju II, ķeizarieni Aleksandru un galma dižvīrus noteicoši ietekmēja tumsonis no Sibīrijas, mistiķis un "brīnumdaris" Grigorijs Rasputins, kuŗa padomus un ieteikumus viņi klausījās kā atklāsmi. Tā vien šķiet, ka patlaban Vladimiram Putinam tāds Rasputins ir Aleksandrs Dugins – "apgarots" mistiķis un "klasiskajam" fašismam tuvu ideju paudējs. Dugins ir Kremļa „guru”, un viņa apsēstība ar „Eirāzijas vīziju un projektu” pamatīgi sagrozījusi Putinam galvu. Dugins dzimis 1962. gadā. Viņa tēvs bija PSRS armijas ģenerālštāba Galvenās izlūkošanas pārvaldes (GRU) ģenerālleitnants. Patlaban Aleksandrs Dugins ir (aizturiet elpu!) Krievijas Valsts domes priekšsēža Nacionālās drošības problēmu padomes Ģeopolitisko ekspertīžu centra priekšsēdis, Viskrievijas kustības "Eirāzija" līderis un kopš 2008. gada – partijas *Vienotā Krievija* (Lat-

vijas *Saskaņas centra* partneres) neoficiālais ideologs.

Par Dugina patieso varu liecina šāds incidents: š.g. 6. maijā viņš kadā intervijā izteicās, ka ukraiņi esot "jānosit, jānosit, jānosit" (*ubivatj, ubivatj, ubivatj*). Ne mazāk kā 11 000 sašutušu pilsoņu parakstījās zem prasības, lai Maskavas Valsts universitātes (MGU) rektors atbrīvo Duginu no MGU Socioloģijas fakultātes Starptautisko attiecību socioloģijas katedras vadītāja amata. 27. jūnijā tika oficiāli paziņots, ka MGU rektors Duginu atlaidis. Taču jau nākamajā dienā tikpat oficiāli tika paziņots, ka minētā informācija neatbilst patiesībai, un Dugins joprojām vada šo katedru.

Viss skaidrs, Putins savu „guru” „neuzmet”. Kamēr Putins ir pie varas, Duginam Rasputina liktenis (sazvērnēki viņu 1916. gadā nošāva) nedraud.

SALLIJA BENFELDE

No 21. līdz 25. jūlijam Vidzemes skaistākajā pilsētā Cēsis notiks Pasaules Cēsnieku dienas. Ši būs iespēja satikties cēsniekiem un Cēsu draugiem no visas pasaules. 23. jūlijā sanāks Cēsu novada pašvaldības organizēta konference "Cēsis pasaulē", kas tiek rīkota Pasaules cēsnieku dienu laikā, lai runātu par to, kā veicināt emigrācijā devušos novadnieku atgriešanos mājās. Jau astoto gadu Cēsis notiks arī Mākslas festivāls „Cēsis 2014”, kas norisināsies no 11. jūlija līdz 9. augustam, jo Cēsis tiešām grib kļūt par Latvijas kultūras galvaspilsētu. Savukārt Rīgā no 9. līdz 19. jūlijam Eiropas kultūras galvaspilsētas gada programmas ietvaros notiek līdz šim vērienīgākā Pasaules koŗu olimpiāde. Rīga pulcē 27 tūkstošus dziedātāju, kuŗi pārstāv 460 koŗus no 73 valstīm un pieciem kontinentiem. 20. Starptautiskais Senās mūzikas festivāls šogad notiek līdz 12. jūlijam Rīgā, Mazajā Mežotnes pili un Rundāles pili. Līdz 13. jūlijam Vecpiebalgas novada pagastos – Dzērbenē, Inešos, Kaivē, Taurenē un Vecpiebalgā jau trešo gadu norisināsies kultūras un mākslas nedēļa jeb saiešana slātaviešu garā "Vecpiebalga atver durvis". Augusta otrās nedēļas nogalē – no 8. līdz 10. augustam – Jaunpiebalgas novada ekosaimniecībā "Lielkrūzes" notiks Latvijas dziesminieku saiets. Dzesminieki un dzejnieki no visiem Latvijas novadiem šogad "Lielkrūzēs" tiksies jau piekto reizi.

Festivālu, koncertu un izstāžu sarakstu varētu turpināt, jo vasarās Latvijā ir daudz mūzikas un mākslas un, ja vien maciņš nav pavisam sadilis, katrs var atrast kaut ko sev sirdij tikamu un vērtīgu.

Taču arī politikā, par spīti Saeimas vasaras brīvlaikam, miera nav, jo rudenī notiks 12. Saeimas

vēlēšanas. Ministru prezidente Laimdota Straujuma un Saeimas priekšsēde Solvita Āboltiņa kopīgiem spēkiem nupat ir piedabūjušas savas partijas biedri, veselības ministri Ingridu Circeni iesniegt demisijas rakstu. Protams, veselības aprūpes problēmas tāpēc nemazināsies, bet valdības vadītājam vismaz nebūs jācēnšas atrast laiku veselības ministra darbu veikšanai. Ingrida Circene jūtas aizvainota, un viņasprāt ne medicīnas darbinieku arodbiedrības, ne arī abu ģimenes ārstu asociāciju demisijas prasībai nav pamata. Savā paziņojumā viņa raksta: "Nemot vērā atšķirīgo izpratni par veselības aprūpes nozarē būtiskāko un faktu, ka nav tikusi panākta konstruktīva sadarbība neatliekamam uzdevumam izpildē, kā arī to, ka es personiski nekad nevaru atsākt darbu veselības stāvokļa dēļ, uzskatu, ka turpmāk kopīgs darbs šādā komandā man nav iespējams. Tādējādi, pakļaujoties politiskajam spiedienam, atkāpjos no veselības ministres amata."

Jāpiebilst, ka koalīcijas partiju *Vienotība* veselības aprūpes jautājumi tiešām nav interesējuši un Circene ir darījusi, kā nu ir sapratusi un mācējusi. Diemžēl ministres izpratne par daudziem jautājumiem ir bijusi vismaz savdabīga – piemēram, likumprojektā par veselības aprūpes finansēšanu nodokļu nomaksa it kā tika sasaistīta ar valsts samaksāto veselības aprūpes "grozu", bet patiesībā tiem Latvijas iedzīvotājiem, kuŗi nodokļus maksā, bet kuŗu darba attiecība neiekļaujas klasiskajā "darba devējs – darba ņēmējs" shēmā, par visu būtu jāmaksā pilna cena. Ministre nekādi negribēja dzirdēt, ka mūsdienās cilvēki strādā gan projektos, gan ir pašnodarbinātie, ir zemnieki un amatnieki. Likumprojektā, ko ministre

aizstāvēja, cik spēka, bija arī daudzi citi kuriozi, un tieši šis likumprojekts arī kļuva par pēdējo pilieņu Latvijas mediķu pacietības kausā.

Starp citu, Pasaules veselības organizācija (PVO) jau pirms diviem gadiem neoficiālā komentārā par Latvijas veselības aprūpes sistēmu rakstīja: "Pacientu līdzmaksājumu daļa Latvijā jau šobrīd ir viena no augstākajām Eiropā; tas savukārt ir cieši saistīts ar zemu finansiālo aizsardzību pret izmaksām veselības pasliktināšanās gadījumā. Pētījumi par finansiālo aizsardzību Latvijā liecina, ka tad, ja nepieciešama veselības aprūpe, ļoti augstās izmaksas ievērojami sabiedrības daļai rada katastrofālas finanču problēmas ar samaksu, kas būtībā cilvēku izputina. Turklāt cilvēki bieži vien atliek ārstēšanos, nepērk ārsta ordinētos medikamentus, jo viņiem nav naudas un pienācīgas apdrošināšanas slimības gadījumā. (...) Eiropas mērogā Latvijā no valsts budžeta veselībai piešķir vienu no mazākajiem budžetiem. (...) Latvijas valdība neuzskata veselību par augsti prioritāru jomu, ja to apliecina piešķirtais līdzekļu apjoms veselībai no kopējiem valdības ieņēmumiem. Latvijas valdība mazāk nekā 10 % no valsts budžeta piešķir veselības aprūpei; iepriekšējo divu gadu laikā veselības prioritārā nozīme pat ir vēl kritusies. Salīdzinājumam: piemēram, Lietuva un Igaunija aptuveni 12% no kopējiem budžeta izdevumiem novirza veselībai, Slovaķijā šis rādītājs ir tuvu 15%. Chorvatijā – vēl viena līdzīga valsts salīdzinājumam – vairāk nekā 17% no valsts līdzekļiem tiek piešķirti veselībai. Ja Latvijas valdība piešķirtu tik vien kā 12% no budžeta izdevumiem veselībai, valsts izdevumi veselībai kā daļa no IKP būtu vairāk nekā 5%."

Protams, viens nav cīnītājs, un ministre Circene neko daudz nevarēja darīt, ja financējums bija/ir tik mazs. Tomēr iecerētais likumprojekts visu tikai samudzināja un veselības aprūpes pieejamība tikai būtu kļuvusi vēl sliktāka.

Tikmēr Rīgas dome grasās pārdot daļu Lucavsalas (acīmredzot lai glābtu savu paplukušo budžetu), valdības vadītāja Laimdota Straujuma domā, kā uzlabot ierēdniecības darbu, jo dažās ministrijās ierēdņi strādājot gaužām slikti, bet partijas sākušas vēlēšanu sarakstu veidošanu, jo deputātu kandidātu sarakstu iesniegšana 12. Saeimas vēlēšanās notiks no 16. jūlija līdz 5. augustam. Paredzēt, vai *Vienotībai* izdosies iegūt visvairāk vēlētajū balsu, pašlaik nav iespējams, tāpat kā šobrīd par savām izredzēm 12. Saeimas vēlēšanās visai teorētiskus prātojumus var izteikt arī citas partijas. Tāpēc divains ir Saeimas priekšsēdes un *Vienotības* vadītājas Solvitas Āboltiņas lēmums veidot Saeimā īpašu drošības dienestu, kas būs pakļauts Saeimas Prezidijam. Viss noticis kļūsi un neuzkrītoši.

Par šī dienesta veidošanu, kuŗam nodotas iepriekš politiski neitrālās Saeimas Kancelejas funkcijas drošības jautājumos, Saeimas Prezidijs lēma brīdī, kad divi tā locekļi bija komandējumos, un lēmums tika pieņemts ar ventspilnieka, no *Zaļo* un zemnieku savienības (ZZS) saraksta ievēlētā Jāņa Vucāna atbalstu. Savukārt Vucāns žurnālistiem neslēpa, ka šo jautājumu pārrunājis ar Aivaru Lembergu. Saeimas Prezidijs jau slepenībā pieņēmis grozījumus parlamenta amatu katalogā un darbinieku sarakstā, lai izveidotu jauno iekšējās drošības dienestu. Protams, Solvita Āboltiņa noliedz, ka at-

balstu Saeimas iekšējās drošības dienesta izveidei būtu apspriedusi ar Ventspils pilsētas galvu un ZZS neformālo līderi Aivaru Lembergu vai Gundaru Daudzi, kas rudenī kandidēs Saeimas vēlēšanās no ZZS saraksta Kurzemē. Tāpat viņa noliedz, ka ir doti politiski solījumi, lai Daudze rudenī pēc vēlēšanām varētu saņemt *Vienotības* atbalstu nākamā Saeimas spikera vēlēšanās. Lai kādi būtu iemesli šāda drošības dienesta veidošanai un lai kādas vienošanās būtu vai nebūtu notikušas, top skaidrs, ka ir kādam vēlēšanās zināt, kuŗš pie kuŗa nāk uz Saeimas namu, un, iespējams, ir arī vēlēšanās noklausīties kādas sarunas.

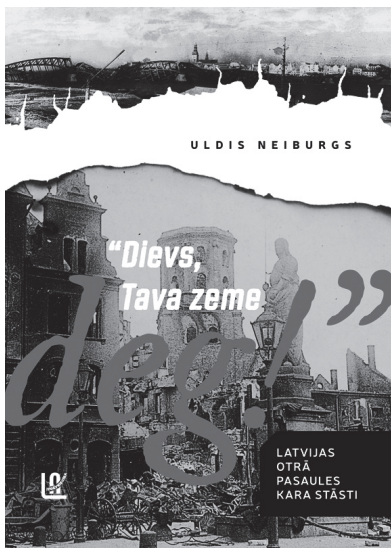
Sabiedrība par atklātību *Delna* jau ir publiski paudusi, ka Saeimas lēmums par atsevišķa drošības dienesta izveidi ir bijis sasteigts un neizvērtēts. Tas neatspoguļo Saeimas darba atklātību un vēl vairāk mazinās sabiedrības atbalstu un izpratni par Latvijas likumdevēja darbu: „Lai arī 11. Saeima Solvitas Āboltiņas vadībā ir veikusi dažus uzlabojumus, tomēr lielākā daļa darbu, lai veicinātu likumdevēja darba atklātību, trīs gadu laikā nav notikuši. *Delna* iestājas par informācijas atklātību, kas arī ir noteikta Saeimas 100. pantā, tāpēc *Delnas* ieskatā Saeimas apmeklētāju reģistram ir jābūt publiski pieejamam, lai nodrošinātu caurskatāmu Saeimas darbu un likumdošanas procesu. Atklātība mazinātu aizdomas par politisku manipulāciju ar informāciju šaurā personu lokā."

Nedz Solvita Āboltiņa, nedz arī partiju *Vienotība* nekādi iebildumi neinteresē. Priekšvēlēšanu klusās sarunas notiek, partijas vienojas, un vēlētajiem atliek tikai gaidīt, kuŗus cilvēkus viņi ieraudzīs kandidātu sarakstos.

Māksla un politika

EDUARDS SILKALNS

Iedomāsimies spēcīgu starmeti, kas ar spilgtas gaismas kūli vienmērīgi izgaismo veselu laukumu. Pēc tam iedomāsimies daudzus sīkus starmešus, kas katrs izgaismo kādu tā paša laukuma daļu, starp izgaismotajiem plankumiem atstāj arī pa tumšai vietai, tomēr rada to pašu gala iespaidu, it kā gaismas klāts būtu viss laukums.

Latvijas Okupācijas muzeja darbinieks, vēsturnieks Dr. Uldis Neiburgs Otrā pasaules kara izgaismošanai Latvijā un ar to saistītās teritorijās izvēlējies 33 šaurus, precīzi fokusēts staru kūļus. Viņa grāmatā „Dievs, Tava zeme deg!” Latvijas Otrā pasaules kara stāsti atlasīta, rediģēta un papildināta nepilna trešā daļa rakstu, kas no 1999. līdz 2009. gadam publicēti laikrakstā *Lauku Avīze* (vēlāk pārdēvēta par *Latvijas Avīzi*) un žurnālā *Mājas Viesis*.

U. Neiburga fokusā ir konkrēti datumi no 1941. gada 1. jūlija (vācu okupācijas spēku ienākšana Rīgā) līdz 1945. gada 8. maijam (Otrā pasaules kara beigās). Daļai kara laika notikumu „piešūt” datumu nākas viegli: Rīgas sinagoga tikusi nodedzināta 1941. gada 4. jūlijā, sprādziens Doma laukumā ar cilvēku upuriem noticis 1943. gada 13. novembrī. Vairākums notikumu tomēr aizņem ilgāku laika periodu, tāpat kara laika varoņu vai nevaroņu dzīves stāsti, kuŗus Neiburgs vēlēties izstāstīt, var saistīties ar vairākiem zīmīgiem datumiem. Te nu autora datumu izvēle ir itin patvaļīga. Stāstu par žīdu veiksmīgo slēpēju un glābēju Žani Lipki, kuŗa humānā darbība taču bija samērā ilglaicīga, viņš iesāk ar 1941. gada septembri, kad Lipkes mājā ielauzušies bruņoti policisti un Žani un viņa ģimeni piekāvusi. Šo incidentu Neiburgs uzskata par izšķirīgu: tieši tad Lipke nolēmis pretoties okupācijas varai un beigās kļuvis par pazīstamāko žīdu glābēju no visiem latviešu tautības cilvēkiem.

Kaut visa grāmata ir tāda, kas, kā saka, „sevī ierauj”, paši interesantākie ir stāstījumi par notikumiem un cilvēkiem, par kuŗiem vēstures avotos ir pretrunīgas liecības. Padomju laikā un pat vēl pēc tā sadegušo skaits Rīgas Gogoļa ielas sinagogas degšanā nosaukts no 300 līdz pat 2000. Bet vai tāda lieluma ēkā 2000 vispār var satilpt? Vai tad,

kad ēkai pielaista uguns, tur it kā iekšā esošie nelauztos laukā pa daudzajiem logiem? Ja runā par milzīgo daudzumu sadegušo, tad taču apsūdzētājiem būtu jāvar nosaukt vismaz 100 cilvēku vārdus. Bet nosaukti allaž tiekot tikai četri pieci. Sijājot dažādas liecības un izvērtējot savu kollēgu spriedumus, Neiburgs, liekas, simpatizē visvairāk Andrieva Ezerģaiļa uzskatam, ja arī sinagogas dedzināšanā bijuši upuri, tad mazāk par desmit. Sinagogas stāstu viņš beidz ar vārdiem: „Par visu svarīgāk ir saglabāt bojā gājušo piemiņu un censties rast patiesu izpratni par notikumu. To sasniegt ir iespējams, tikai atsakoties no dažādiem stereotipiem un pārspilējumiem un kritiski izvērtējot zināmos faktus, vēstures dokumentus un laikabiedru liecības.”

Grūti izprotams un noslēpumains ir stāsts par kādas latviešu policijas vienības kaŗavīru Austrumu frontē atrastu krievu puiku. Mūsu cīnītāji viņu pieņēmuši par savu audzudēlu, iedevuši viņam vārdu Uldis Kurzemnieks, bet, godinot Latvijas neatkarības proklamēšanas dienu, par viņa dzimšanas datumu noteikuši 1933. gada 18. novembri. Puikam atvēlēts valkāt latviešu kaŗavīra formas tērpu, un pirms bēgļu gaitām un izceļošanas uz Austrāliju viņš nonācis Latvijā, kur Rīgas pilsētas Bāriņtiesa par viņa aizbildni iecēlusi Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieri kapteini Jēkabu Dzeni. Bet mūsu gadsimtenā sākumā nākusi klajā dokumentāla filma *Laimēs nesējs* (*The Mascot*) un dažus gadus vēlāk Ulza Kurzemnieka dēla Marka Kurzem (*sic!*) angļu valodā sarakstīta tāda paša nosaukuma grāmata, kur apgalvots, ka viņa tēvs ir žīds un ka viņa istais vārds bijis Ilja, viņš bijis Solomona un Hannas Galperinu dēls. Īsta sensācija, vai ne: žīdu puika gājis kopsolī ar žīdu nīdēju nacionālsociālistu varai pakļauto leģionu!

U. Neiburga raksts par Kurzemnieku nodarbojas ar jautājumu: ticēt cilvēka stāstiem par viņa ebrējisko pagātņi vai neticēt? Ir gan Kurzemnieka afērai vēl cita šķautne: Uldis vai dēls Marks negatīvi izteikušies par atsevišķiem latviešu tautas un sabiedrības pārstāvjiem, bet īpaši par audzētāju Jēkabu Dzeni. Uldis no vienā bēgļu nometnē pavadītiem bērniņās gadiem un no pirmā laika pēc iecēļošanas Austrālijā atceros tikai blāvi un pavirši, bet Jēkabu Dzeni iepazīnu labi kā viņa vadītās Melburnas latviešu sestdienas skolas audzēkņis un vēlāk kā jauns skolotājs turpat. Nevaru palikt šeit nepateicis, ka Dzenis bija caurcaurim godavīrs, tāds no matiem līdz papēžiem, tāpēc viņam nelabvēlīgi izteicēni liek šaubīties arī par autora patiesīgu pārējās atmiņās par sevi pašu un cilvēkiem sev blakus.

Pats drausmīgākais stāsts visā grāmatā ir par 25 000 nevainīgu cilvēku noslepkavošanu Rumbulā 1941. gada 30. novembrī un

Uldis Neiburgs //Foto: Matīss Markovskis

8. decembrī. Te atkal šī recenzenta „sirdij” un intūcijai grūti pieņemt kāda vārdā nenosaukta Rīgas 6. policijas iecirkņa darbinieka liecību. Kādu ceļa posmu, taču ne līdz pašai nošaušanas vietai, nāvei nolemto pulku gājienu nācies apsargāt latviešu kārtības policisti. Pēc nāves grēka nodarīšanas beigām Rīgas latviešu kārtības dienesta priekšnieks pulkvedis Roberts Osis savus ierindā nostādītos policistus uzrunājis, pateikdamies viņiem par „neparedzētā un neparastā uzdevuma” izpildīšanu, un savu uzrunu beidzis ar vārdiem: „Nu mūsu žīdiņu vairs nav.” Saka jau, ka recenzenti nedrīkstot kļūt subjektīvi, tomēr nepagalām neticas, ka mans pag. gs. 40. gadu beigu ticības mācības skolotājs „Saulēs” tautskolā Vācijā būtu varējis ņemt mutē nupat citētos vārdus. Atceros, kā par bēgļu nometnē dzīvojušo Osi runāja, ka viņš esot viens no kultūralākajiem mūsu kaŗavadoņiem. Roberts Osis miris 1973. gadā Anglijā. Varbūt kādi pirms tā laika Anglijā viņa tuvumā dzīvojuši trimdas latvieši, kas tagad pieder pie vecākās paaudzes, vēlētos par viņu izteikties?

Ikvienš kaut cik rūpīgs lasītājs U. Neiburga grāmatas izteikumus un citētās liecības uzies pretrunas un nesaderības, kas tik viegli nepadosies skaidrojumam vai risinājumam. Kad komūnistu pēc kaŗa izsaukuši Žani Lipki uz pratināšanu Valsts Drošības komitejā, lai noskaidrotu, kāpēc viņš glābis žīdus un vai kāds viņam par to maksājis, Lipke pateicis: „Jūs, komūnistu, esat tādi paši bandīti kā fašisti, tikai viņi šāva uz cilvēkiem, skatīties viņiem acīs, bet jūs šaujiet slepus no muguras – vēl nekrietnāk!” (104. lpp.) Bet tikai

dažas lappuses tālāk (110. lpp.) lasām, ka Rumbulas žīdi tikuši nogalināti no divu metru attāluma ar šāvīnu pakausi. – Padomju pagrīdnieks Hado Lapsa, kuŗu vācieši nošāvuši Biķernieku mežā, pēc kāda padomju laika *Cīņas* izdevuma ziņām, pirms nošaušanas drosmīgi saucis: „Lai dzīvo brīvā Padomju Latvija!” (281.lpp.) Turpretim Lapsas atraitne 2004. gadā stāstījusi: „Pēc savas nostājas viņš bija tāds patriots, kādu es vispār neesmu redzējusi. Viņš bija ļoti nacionāli noskaņots. Ar krieviem viņš nebija draugs.” (283. - 284.lpp.) Tāpat kā autoram U. Neiburgam, arī lasītājam nākas lavierēt starp patiesību, puspatiesībām un meliem.

Bagātīgi ilustrētā grāmata uzmanību, starp citu, saista 1941.-1945. gada kalendāra lapu frag-

mentu nobildējumi. Redzam, ka 1941. gada kalendārā, kad gada pirmajā pusē Latvijā bija padomju vara, par pirmo nedēļas dienu uzrādīta pirmdienā. Darba ļaudīm nedēļa taču bija jāsāk ar darba dienu, nevis ar laiskošanas, vai ne? Turpretim vācu okupācijas laika kalendāros pirmās nedēļas dienas godā atkal celta svētdiena. Naciki, protams, bija velli un slepkavas, tomēr viņi atjaunoja kristīgajās tradīcijās un kristietības vēsturē bazētu praksi. Tā kā Saeimas nupat pieņemtā Satversmes preambulā, šķiet, ir atsaukšanās uz kristīgām vērtībām, rodas jautājums: kad Latvija sekos daudz valstu paraugam un par pirmo nedēļas dienu no jauna sāks uzskatīt svētdienu (kā to dara, piemēram, *Laika kalendārs*)?

Visas Latvijā iznākušās grāmatas
varat iegādāties pie
lielākā grāmatu tirgotāja

„LATVIJAS GRĀMATA”

Rakstiet, zvaniet, un grāmatas
Jums piesūtīs pa pastu.
SIA “L. Grāmata”

Rīga, Elijas iela 17, LV-1050
Tāl. +371 67223294
Tālrunis +371 67227248
E-pasts: lgramata@lgramata.lv

PILS PAŠAPZIŅAI. AR DOMU PAR 21. GADSIMTA LATVIJU

Architekts Jānis Dripe par uzcelto Latvijas Nacionālās bibliotēkas ēku

Architekta Gunāra Birkerta domas vērienīgums un unikālā pieredze vairāk nekā 20 bibliotēku īstenošanā ASV ir devusi Rīgai un Latvijai jaunu simbolu. Tagad ierastais un pasaulē tik daudzdzinātais Rīgas siluets ar baznīcu torņiem ir ieguvis atbalsi pāri Daugavai, iezīmējot jaunu attīstību – telpisku un garīgu. Ir viedi domāts, nesavtīgi ziedots, cerēts un ilgi gaidīts, līdz *Gaismas pils* ir „augšām cēlusies”. Tieši 25 gadi pagājuši kopš arhitekta pirmajām skicēm. Ir patīkami, ka ēkas veidols nav būtiski mainījies kopš sākotnējās ieceres. Ir saglabāties Rainiskais stikla kalna motīvs, kas projekta attīstības gaitā organiski papildinājis ar Auseklisko *Gaismas pils* jēdzienu. Un abi ir saturā un formā balstīti. Reti kad arhitektūrā izdodas iekļaut tik daudz nārrātīvu elementu labas gaumes ietvaros. Šis ir viens no retajiem un jau pasaulē novērtētajiem gadījumiem. Austriešu arhitekts, jaunās Liepājas koncertzāles autors Folkers Ginke (*Volker Giencke*) teicis, ka, viņaprāt, Nacionālās bibliotēkas ēka ir ģeniāla ar savdabīgo formu, neievainojama tās savpatnībā.

Vai jaunradītais telpiskais simbols un garīgas izaugsmes iespēju placdarms vairos arī nācīgas pašapziņu, vienos sabiedrību, mazinās ekonomisko migrāciju un viesīs tautā patiesu lepnumu par visā valsts pastāvēšanas vēsturē lielāko uzcelto kultūras celtni, rādīs tuvākie gadi. Bet tāda iespēja ir dota. Nacionālās bibliotēkas direktors šo iespēju ir izteicis izvērsti un argumentēti: „Moderno komunikācijas tehnoloģiju un drukāto plašsaziņas līdzekļu konverģence, audiovizuālie mediji, tradicionālā un virtuālā koeksistence tiecas uz vienu un to pašu – informētu, izglītotu un kritiski domājošu cilvēku mūsdienu hibridsabiedrībā. Un šajā situācijā eksistē ironiski paradoksāla nesakrītība starp milzīgo informācijas pieejamību un cilvēku spēju to apstrādāt un izmantot. Kā tam visam pa vidu nekļūt virspusīgam, fragmentāram, nezaudēt savu izcelsmi, kad radišanas iespēju horizonts ir bezgala plašs? Jautājums ir par to, kā radīt kvalitatīvu un jēgpilni.

Jēdziens “radošums” tiek saistīts ar jauno, inovatīvo, nebijušo. Taču tikai Dievs rada no nekā, kultūrā (vārda plašākajā nozīmē) jaunais izaug no vecā. Radošais vārds nevar dzimt no mazizglītotām un lasīt neprotošām būtnēm. Mēs to zinām, un tāpēc mēs, bibliotēka, esam avots kvalitatīvam saturam un radošam darbam ne tikai literatūrā, bet arī arhitektūrā, mākslā, dizainā, mūzikā, teātra mākslā, kino un komunikāciju zinātnēs. Šodienas bibliotēkars arī ir radoša profesija, bet bibliotēka ļauj līdzās pastāvēt kanoniskajam un alternatīvajam. Radošuma kontekstā ir svarīgi saprast, ka bibliotēka mūsdienās ir ne tikai saturs, bet arī vieta.”

LNB Imanta Ziedoņa zāle

Vienā no *Gaismas pils* lasītavām

Andrā Vilka sacītais attiecas uz nācīgas garīgo attīstību un katra individa radošā potenciāla atraisīšanu, bet paliek vēl būtisks jaunās ēkas pienesums pilsētvidei, Rīgas un Latvijas ekonomiskajai tādējādi, ka pilsētai būs izcila bibliotēka, kas investē tehnoloģijās, grāmatās un prasmīgā personālā.”

Abu bibliotēku novietne pilsētā un veidols ir izteikti atšķirīgi – Sietlā tas ir kvartāls iekšpilsētā, Rīgā tā ir daļa no Daugavas krasta silueta. Sietlas bibliotēkas iekšējā telpa ir ģeometriski strukturāla, bet mūsējā akcentē ziemeļniecisku atturību pelēko toņu skālā un slāpētū tiešo gaismu iekšējā telpā.

Toties abas pārliecinoši vieno to nozīme pilsētu dzīvē – viena ir un otra solās būt vieta ar telpisku un saturisku virsvērtību.

Informācijai:
Sietlas publiskā bibliotēka: 2004. g., 34 000 m², 1,45 milj. Iespieddarbu.
Latvijas Nacionālā bibliotēka: 2012/2013. g. - 40 500 m², 4,5 milj. iespieddarbu (krātuvju kapacitāte ir 6 milj. iespieddarbu).
Latvijas Nacionālā bibliotēka visā tās sarežģītībā ir arī struktū-

pievilcība no tūrisma, vēsturiskā centra attīstības un Sietlas pazīstamības viedokļa ir saistīta ar atkarību no bibliotēkas misijas. Bibliotēka radīs labumu Sietlai arī tādējādi, ka pilsētai būs izcila bibliotēka, kas investē tehnoloģijās, grāmatās un prasmīgā personālā.”

Abu bibliotēku novietne pilsētā un veidols ir izteikti atšķirīgi – Sietlā tas ir kvartāls iekšpilsētā, Rīgā tā ir daļa no Daugavas krasta silueta. Sietlas bibliotēkas iekšējā telpa ir ģeometriski strukturāla, bet mūsējā akcentē ziemeļniecisku atturību pelēko toņu skālā un slāpētū tiešo gaismu iekšējā telpā.

Toties abas pārliecinoši vieno to nozīme pilsētu dzīvē – viena ir un otra solās būt vieta ar telpisku un saturisku virsvērtību.

Informācijai:
Sietlas publiskā bibliotēka: 2004. g., 34 000 m², 1,45 milj. Iespieddarbu.
Latvijas Nacionālā bibliotēka: 2012/2013. g. - 40 500 m², 4,5 milj. iespieddarbu (krātuvju kapacitāte ir 6 milj. iespieddarbu).

Latvijas Nacionālā bibliotēka visā tās sarežģītībā ir arī struktū-

rāli vienkārša un funkcionāla. Te vietā pieminēt, ka mēs runājam nevis tikai par bibliotēkaro funkciju, bet gan par Nacionālo bibliotēku kā nacionālas nozīmes kultūras, izglītības un zinātnes centru, kas glabā nacionālo un pasaules drukāto mantojumu un nodrošina tā pieejamību. Tā ir uz lietotāju orientēta digitālo pakalpojumu vide, kas sekmē mūžizglītības un informācijprasmes procesus. Atvērtība, kompetence un kvalitāte būs tie pamatprincipi, uz kuriem tiks balstīts Nacionālās bibliotēkas pakalpojums. No kopumā NB glabātajiem 4,5 miljoniem iespieddarbu 350 000 būs pieejami t.s. brīvpieejas fondā, – tā ir pilnīgi jauna situācija. Kopā ar 1454 m² lielo konferenču centru un akustiski avansētu koncertu un konferenču zāli ar 400 vietām, grāmatniecības muzeju, izstāžu telpām 468 m² platībā, grāmatu veikalu, tīmekļa kafējnicu un restorānu Nacionālā bibliotēka noteikti būs kompleksākais, tehnoloģiski vispilnīgāk aprīkotais un fiziski lielākais informācijas un kultūras pakalpojumu sniedzējs valstī.

Nacionālā bibliotēka iedalāma piecās funkcionālās zonās, kur lielāko daļu – 27 % aizņem lasītāju telpas, 23 % kopējās publiskās telpas, 20 % tehniskās telpas, 18 % darbinieku un citas biroju telpas un 12 % iespieddarbu krātuves.

Ēkas dažādo funkcionālo zonu platības, tehnoloģijas, 400 NB darbinieku prasmes, uzturēšanas izmaksas un pašu ieņēmumi – visu to plānots pakārtot vienam, galvenajam mērķim – sabiedrības labumam, kas ietver kvalitatīvu pakalpojumu un pozitīvu jaunās Nacionālās bibliotēkas ēkas apmeklējuma pieredzi.

Un tāda jau krājas – stāvu pašām atklājas jaunas lasītavas, tiek atvērtas izstādes, un Imanta Ziedoņa vārdā nosauktajā zālē notikuši pirmie koncerti un konferences. 2014. gada 1. jūlijā, Austrijas un Latvijas prezidentiem klātesot, tika atklāta unikāla izstāde „Grāmata 1514 – 2014”, kas būs skatāma līdz 2015. gada pavasarim.

Ir atvērtas durvis nebeidzamam ceļam nācīgas garīgajā attīstībā, ceļam uz informētu sabiedrību, kas savā viedumā stāv pāri ikdienas populismam un politiskām manipulācijām.

Oficiālā Bibliotēkas atklāšana ar daudzveidīgu norišu programmu notiks 29. augustā.

Jau kopš jūnija vidus *Gaismas pils* lasītavās aktīvi darbojas apmeklētāji, telpu pa telpai Bibliotēku iepazīst ekskursiju dalībnieki, Imanta Ziedoņa zāle un izstāžu telpas piedzīvo kultūras notikumus. Tikmēr pa visu Latviju ceļo *Gaismas pils* atklāšanas lente. To pārgriež simtiem iedzīvotāju un iesaka nākamajos. Šīs akcijas video un foto apskatāmi www.gaismaspils.lv.

Pie Bibliotēkas ieejas šobrīd tiek montēta ziedotāju siena – tā būs pateicība ikvienam ziedotājam par materiālu un garīgu atbalstu *Gaismas pils* tapšanas laikā. Ikvienam vēl ir iespēja šajā sienā iegrvēt arī savu vārdu.

ZIEDOT IESPĒJAMS:

• ar kredītkarti mājaslapā www.gaisma.lv

• nosūtot ziedojuma čeku: Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrībai, Mūkusalas ielā 3, Rīga, LV1048, Latvija

• Biedrības birojs: *Gaismas pils*, Mūkusalas ielā 3, iepriekš piezvanot pa tālruni +371 26470109.

bankā Beneficiary: Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība

Registration Nr.: 50008034971
Account Nr. :

LV84HABA0551006763188
Beneficiary's bank:

Swedbank
Address: Balasta dambis 1a,

Rīga, Latvia
SWIFT code: HABALV22

Korespondentbanka ASV
DEUTSCHE BANK TRUST
COMPANY AMERICAS,

New York
ABA/FW: 021001033

Kazachstānas spožums un maksa par to

Nodibinājuma „Sibīrijas bērnu fonds”
ekspedīcija uz Kazachstānas izsūtīto nometnēm 2014. gadā

TAIRA ZOLDNERE

(Turpināts no Nr. 25)

STEPE

Bešbarmaks ir vārīta zirga gaļa ar marinētiem sutiņiem sīpoliem, ko ēd kopā ar tajā pašā buljonā vārītiem lieliem makaroniem. Klāt piedzeršanai – gaļas buljons, sajaukts ar raudzētu ķēves pienu kumisu. Man pietiek ar dažiem kumosiem eksotiskā ēdiena, bet gaumes ir dažādas, un vairākiem grupas biedriem bešbarmaks tīri labi iet „pie sirds”. Naktī ap vieniem pamostos, saprotot, ka zirga gaļa un mans vēders nav savienojami jēdzieni, bet no rīta priekšā gaļais ceļš līdz Karagandai.

Braucot ārā no Astanas, vēl pametu skatienu uz grandiozo pilsētu un domāju, kādus līdzekļus un resursus prasa 15 gadu laikā uzbūvēt jaunu, modernu pilsētu ar futuristiskām, greznām ēkām. Salīdzinājumam nāk prātā Latvijas Nacionālā bibliotēka, kuŗas būvniecība vajadzēja vairāk nekā 20 gadus. Bet Kazachstānā par visu samaksā valsts neizmējamās dabas bagātības un darba cilvēku pieticība.

Zirgi stepē

Beidzot pa istam esam stepē. Apkārt Astanei un citām stepes pilsētām pamazām tiek stādītas koku joslas, bet skarbjā klimatā, kur vasarās temperatūra uzkāpj līdz +40°C, bet ziemās nokrīt pat līdz -50°C un nepārtraukti pūš spēcīgs vējš, nekas negrib augt, un kociņi turas nelielu krūmu augstumā. Visapkārt klajums, skatiens neaizturēts aizslīd līdz horizontam, attālumi mājīgi, jo stepē nav nekā, ko mūsu smadzeņu reģistrētu kā atskaites punktu. Šur tur manām govju un zirgu ganāmpulkus, un mūs mulsina,

ka neredzam nevienu ganu plašajā, tukšajā līdzenumā ap lopiņiem, bet kazachiem ir pašiem savi priekšstati par telpu un laiku.

Kazachstāna pēc teritorijas ir pasaules devītā lielākā valsts, tās zemes dzīlēs atrodams viss – sākot no naftas un gāzes, beidzot ar zeltu, alumīniju, urānu. Kazachi apgalvo, ka viņu zemē var atrast visu „Mendeļejeva ķīmijas tabulu”. Raktuvju industrija plašos apmēros Kazachstānā sāka attīstīties 20. gadsimta 30. gados, kad komunistiskais režīms pusi Kazachstānas zemes pārvērtā par

ieslodzīto nometni un vergu darbam raktuvēs tika nolemts deportēt miljoniem cilvēku. Karlag (Karagandas nometne) aptvēra 300 km vienā un 200 km otrā virzienā. Tās daļas savienoja dzelzceļš – gan izraktās rūdas, gan cilvēku pārvietošanai. Karлага vājadzībām 1931. gadā tika nolemts uz Karagandas apgabalu izsūtīt 52 000 ģimeņu, un pusgada laikā tas arī tika izdarīts. Ieslodzīto skaitu nemitīgi papildināja, lai aizstātu mirušos un ievestu arvien jaunu darbaspēku. Gan 1941. gadā, gan 1949. gadā uz Kazachijas nometnēm tika izvesti arī mūsu tautieši. Sievietes galvenokārt strādāja lauksaimniecībā, bet vīrieši – raktuvēs. Mūsu grupā Karлага nometnēs bijuši Dzintras tēvs, Gunta vectēvs, Andreja vectēvs un Zigfrīda tēvabrālis.

Brauciens uz Karagandu ir garš, jo ceļus labo, turklāt, tuvojoties pilsētām, parādās kontrolpunkti, – mums jāsamazina ātrums, un modrie ceļu policijas darbinieki apskata automašīnās sēdošos. Beidzot klāt Karaganda, kur mūs sagaida Lietuvas goda konsuls Kazachstānā Vita-

liuss Tvarions. No Baltijas valstīm uz Kazachstānu skaitliski visvairāk, ap 81 000, tika izsūtīti lietuvieši, tāpēc vēl tagad Karagandā saglabājusies lietuviešu kopiena. Konsuls mūs laipni pacienā ar tēju un cepumiem vietējā „Lietuvas namā” – nelielā savrupmājā, kur svētkos kopā sanāk lietuvieši un citi nedaudznie baltieši. Pēc tam ceļš ved uz 45 km attālo pilsētiņu Doļinku, kur bijis izvietots Karлага administratīvais centrs. Karлага bijušā pārvaldes ēkā tagad izveidots nometņu muzejs. Iespaidīgo, balto celtni rotā grieķu kolonnāde un komunistu sarkanā zvaigzne virs izejas, bet turpat arī plakāts – divas dūres saņņaugtas ap dzeloņdrāšu žogu. Mūzejā plaša dokumentu ekspozīcija, kaut gan lielākā un nozīmīgākā dokumentu daļa, kas attiecas uz Karlag darba nometnēm, uz ieslodzītajiem un notikumiem, vēl joprojām ir slepena un pētniekiem un muzejiem nav pieejama. Mūzeja ekspozīcijā ir tie oficiālie dokumenti, kas ir „atslepenoti”, kā arī ieslodzīto personiskie arhīvi.

(Turpinājums sekos)

MĀRIS FRANČIS

28. jūnijā latviešu kultūra piedzīvoja ievērojamu notikumu – Cēsīs atklāja Pasaules latviešu mākslas centra galeriju.

Visam ir savs iesākums. Šim notikumam ir gaŗa jo gaŗa un visai likumaina priekšvēsture. Tas bija krietni sen, kad Valdis Muižnieks, Latviešu studiju centra dibinātājs un daudzu nozīmīgu kultūras darbu iniciators trimdas sabiedrībā, kopā ar domubiedriem sāka baŗīties par to, ka ārzemju latviešu ģimeņiem piederošie mākslas darbi, vecākaļ paaudzei aizejot, bieŗi tiek izmesti laukā kā nevajadzīgas lietas, kā novalkātas drēbes vai veci papīri. Taču pamestās gleznas, zīmējumi, grafikas lapas un tēlniecības darbi ir nozīmīga liecība par latviešu mākslu pēc kaŗa ārzemēs. Sākās sarunas Latvijā, ko varam saukt par prāta vētru, taču ar noteiktu rezultātu tās nebeidzās.

Tomēr ideja nenogrīma purva dūksnā, un 2004. gadā Ilinojas pavalstī (ASV) tika nodibināta Pasaules latviešu mākslas savienība „kā bezpeļņas organizācija ar mērķi saglabāt latviešu mākslu no visas pasaules un izveidot pasaules latviešu mākslas centru Latvijā”. Tās rosinātāja, vēlāk prezidente bija Lelde Alīda Kalmīte, māksliniece un mākslas zinātniece, gleznotāja Jāņa Kalmīša meita. Viņas iniciatīva guva atbalsi, un 2007. gadā tika nolemts, ka diasporas latviešu mākslas centrs būs Valmierā. 2008. gada 8. augustā tur atklāja izstādi „Tēvu zemei – Latvijai”, kuŗas eksponātus bija ziedojuši ārzemju latviešu

mākslinieki vai viņu ģimenes. Toreiz tur bija skatāmi 98 autoru 104 darbi, kas aptvēra visas paaudzes un visus kontinentus. Vēlāk šī izstāde vairākus gadus ceļoja pa Latviju un to apskatīja 17 muzeju apmeklētāji.

Tomēr ideja par šādu mākslas centru Valmierā nezin kāpēc neiesaņņojās. Pirms trim gadiem centrs „pārcēlās” tuvāk Rīgai – uz Cēsīm, kur tika glabāta saziedotā kolekcija. Te atrada ēku, kur centram iemītināties. Sākās naudas meklējumi. ASV dzīvojošās arhitekta Jāņa Rīpas ģimenes dāvinājums – savrupmāja Siguldā (ar tiesībām to pārdot) deva manāmu rezultātu – tā tika iegūti līdzekļi pārbūvei, remontam un jaunās galerijas iekārtošanai. Pie darba ķēŗās būvdarbu vadītājs Ēriks Lismanis sadarbībā ar Cēsu arhitektu Valdi Ligeru un interjeristu Norveli Hermanovski. Visu procesu pārzināja Pasaules latviešu mākslinieku savienības valdes loceklis Dainis Mjartāns.

Gada laikā bijušo skolas sporta zāli pārbūvēja, un tā nu 28. jūnijā pēcpusdienā Cēsu pilsētas galva Jānis Rozenbergs, Ārlietu ministrijas speciālo uzdevumu vēstnieks diasporas jautājumos Rolands Lapuķe un Latvijas Kultūras ministrijas parlamentārais sekretārs Richards Kols pārgrieza koŗu lentīti un oficiāli ielaida zālē pirmos apmeklētājus.

Vieta ir patiesi ideāla – pašā pilsētas centrā, Lielajā skolas ielā 6, tieŗi pie Sīmaņa baznīcas. Vispirms skatītājs ienāk nelielā pagalmā ar veciem kokiem sardzē, tad skatītiem paveras vēsturiskās arodskolas ēkas dakstiņņu jumts un padomju laika piebūve. Sporta zālē iebūvētās paligtelpas darijuŗas telpu krietni mazāku, toties šādi radīta

intimitāte ir ļoti piemērota Cēsīm – pilsēta liekas tik mīļa un silta kā mātes azote eksponētajiem darbiem, – te nav nevienas lielformāta gleznas, tās visas domātas intīmai apskatei, tuvojoties tām sirsnīgā divsaruņā. Taisnā leņķi konfigurētā telpa sadalīta ar stendiem, veidojot tādas kā ejas, kuŗām katrai dots ziedotāja vārds, piemēram, „Rīpas ģimenes galerija” (acīmredzot pēc ASV pieredzes, kur tā tiek iemūŗināti, sabiedriskoti un uzslavēti sponsori).

Pirmās izstādes iekārtošana droŗi vien raisīja vētrainas pārdomas. Visu lielo kolekciju tajā nevarēja parādīt, tāpēc izvēle ir kritusi uz pedējo trīs gadu ziedojuŗiem (ar maziem izņēmumiem), tādejādi atklājot dāvinājumu māksliniecisko vērtību un atseviŗku autoru nozīmību. Izvēle ir apsvaicama. Atceroties Valmieras izstādi, skatītāji, arī tādi, kuŗi kaut cik pārzina „trimdas” mākslu, apjuka. Gan lielais eksponātu skaits, gan to izvietojums neļāva visu aptvert, izvērtēt kaut vai tāpēc vien, ka ikkatru autoru galvenokārt raksturo viens darbs, un ne vienmēr tas ir pats labākais. Liekas, apmeklētājiem piedāvā mākslas kokteili, kuŗā nevar izgarŗot katras tā sastāvdaļas specifiku, nemaz nerunājot par kopīgo iespaidu un pēcgarŗu. Bieŗi vien ieguvēji ir citu provinces muzeju skatītāji, kuŗiem reti kad tikusi parādīta visa kolekcija kopumā, viņi redzējuŗi tikai daļu no tās.

Galerijas atklāšanā uzsvars ir likts uz glezniecību, akvareli, grafiku un tēlniecību. Turklāt diezgan daudzus autorus raksturo pieci vai pat seŗi darbi. Daŗi ir pārstāvēti ar vienu eksponātu (Jūlijs Jēgers, Margarita Kovaļevska un citi), toties šie darbi ir mākslinieciski

augstvērtīgi. Piemēram, Niklāvu Strunki iepazīstam ar nelielu gleznojumu „Pie jūras loga” (1985), kas stāsta par dabas lielo spēku un varbūt par trimdnieka iekŗeŗo nemienu, vai savdabīgā Čikāgas auto-didakta Jāņa Stroda tēlojumu „Podnieces pasaule” (1977-1978).

Kaut arī ekspozīcija nav kārtota pēc periodiem, taču ļoti labi iezīmējas Vācijas bēŗļu nometņu laika māksla. Tā pārstāv maīgi un ļoti labi noskaņoti Augusta Annusa darbi, gleznotāja un fotografa Aleksandra Nukŗas zīmējumi un oforti, grafiķa Arvīda Soduma linogriezumi. Īpaŗi grības pieminēt oriģinālpalakātu, kas vēsti par 1948. gada latvieŗu mākslas izstādi Vācijas pilsētā Lērtē un ir saglabāts un atceļojis no Austrālijas.

Pag. gs. 60. un 70. gadus ļoti labi iezīmē tā paaudze, kas trimdas laikā ieguva otro elpu. Te pirmām kārtām jāizceļ Jānis Kalmīte ar savām rījām, savdabīgiem zaudētās dzimtenes simboliem, taču izstādē tikpat stiprs liekas „Tīrums ar vārnām” (1985). Lieliska ir Fridriha Mīlta klusā daba „Ziedi vāzē” (1968), Jāņa Gaiļa spēcīgiem otas triepieniem gleznotās jūras ainavas, Veronikas Janelsiņŗas lielos krāslaukumos veidotais portrets „Meitene” (1960-1970), arī Alfrēda Krūkliņa satumsinātais gleznojums. Scēnografiķu pārstāv Ēvalda Dajevska meti Ņujorkas latvieŗu teātra izrādei „Gundega” (1988).

Pie šā perioda pieder arī tie mākslinieki, kuŗi skolojuŗies citzemju mākslas skolās. Labi ir pārstāvēta Čikāgas skola – Ojārs Steiners, Vītauts Vito Sīmanis, Lelde Vinters-Ore. Dziļāku iespaidu par Dagmāŗas Igaļes daiļradi var gūt no trim darbiem – koloritā jūtīgi ieturētiem, slēpti traģiskiem. Izcilis

Darbs ir tikai sācies

ir Ilgas Rekes-Andersones opuss „No alumīnija serijas”, kas ceļ izstādes māksliniecisko limeni. Plaŗiem otas vilcieniem tapuŗi četri Gerdas Rozes daudzkrāsainie darbi. Turpretim mieru un harmonisku krāsu saskaņu dveŗ Gīŗta Puriņa „Telpiskā kompozīcija” (1976) un Laimoņa Mieriņa pieci darbi. Ar koŗu akcentu un filozofisku dziļumu izceļamas Volde-māŗa Avena „Klēts durvis” (2006-2007). Daudziem patīkama sastapšanās būs ar Jāni Annusu un viņa „Labirintu” (1987).

Jaunākas paaudzes veikumu atklāj lieliskais Jāņa Rūdolfa Nedēlŗas „Ephemera” (2006), Kāŗļa Rēkeviŗa „Ostas šķērŗi.2” (2012), Anikas Lasmanes-Sundbergas „Telpa” (2013) un Ilgas Leimanes „Profilis” (2006-2013), kas teicami papildina izstādi.

Tēlniecība nav viegli pārvadājama, pārsūtāma no citiem kontinentiem, tomēr arī tā ir izstādē pārstāvēta. Māris Raudziņŗs galerijai uzdāvinājis pagājuŗajā gadā Latvijā radīto darbu bronzu. Pārstiegums apmeklētājiem būs tēlnieka Jāņa Mintika vārds. Viņŗ savulaik veidoja pieminēkli kurzemniekiem Tobago salā (1976), bijuŗajā Kurzemes hercogistes īpaŗumā. No Amerikas tagad ir atceļojusi „Akmeņu kolonna”, kā arī četri viņa akvareļi.

Galerijas dvēsele ir Lelde Kalmīte kopā ar saviem tuvākajiem palīgiem Gunu Mundheimu un Juri Ubānu. Darbs ir izdarīts liels un svētgigs mums visiem, bet tikpat daudz darāmā vēl ir priekŗā – otras ēkas remonts un ekspozīcijas turpinājums. Jādoma arī par darbiniekiem, par izstādēm, par izdevumiem un pētījumiem. Darbs ir tikai sācies. Lai veicas!

LĀSMA ĢIBIETE

Vieta, kur ir visaugstākais tornis, jeb Tornakalna dienasgrāmata

Šķiet, nebūs melots, ka mūsdienās par vienu no vissavdabīgākajām Rīgas daļām kļuvis Tornakalns, ko raksturo veclaicīga stacija ar drūmu vēsturi, īpatna koka arhitektūra, bruģētas ieliņas, kas stipri lietūs laikā pārvēršas upēs, daudz zaļuma un putnu dziesmas. Tornakalns ir īpašs arī ar to, ka ielā ar tādu pašu nosaukumu kā pilsētas daļai, atrodas lielākā latviešu luterāņu draudze pasaulē. Runa ir par Rīgas Lutera draudzi – dievnamu ar 123 gadus senu vēsturi. Šodien te kalpo trīs mācītāji un to par savu sauc vairāk nekā 4000 reģistrēti draudzes locekļi. Baznīcas tornis, kas saulainā laikā labi pamanāms pat no ļoti liela attāluma, ir visaugstākā vieta šajā Rīgas daļā.

Blakus dievnamam pirms vairākiem gadiem uzbūvēja modernu draudzes centru, jo vecajā Indriķa ielas mācītāju mājā jau sen bija kļuvis pa šauru. Ievēribas cienīga ir ēkas noslodze – jaunajā draudzes centrā vai katru dienu notiek aktivitātes, un tas ir atvērts visiem.

Nedēļa dienasgrāmatas formātā

Ja vien būtu iespējams kļūt nedzamai un kādā no draudzes centra telpām pavadīt veselu nedēļu, par garlaicību nūdien nevarētu sūdzēties! Lekcijas, kristīgās meditācijas, iesvētes mācības kurss, Svētdienas skolas nodarbības, lūgšanu vakari, darbs dažādās kalpošanas grupās un vēl... Lai to kaut nedaudz atspoguļotu lasītājiem, radās ideja dokumentēt vienas nedēļas notikumus Tornakalnā. Tas būtu līdzīgi, kā dara ļaudis, kas raksta dienasgrāmatu. Šā iemesla pēc izvēlējamies jūnija pirmo nedēļu, kuŗas kulminācija ir viens no lielākajiem notikumiem Baznīcas gadā – Vasarsvētki.

Trīs pirmo nedēļas dienu vakari ir veltīti apmeklētāju pieņemšanai – tajos mācītāji pieņem cilvēkus, kad ikviens var ierasties draudzes centrā, lai parunātos par dažādiem jautājumiem. Individuālas sarunas ar šiem mācītājiem nereti ir stiprinošas, tās palīdz visu skatīt „citām acīm”, redzēt kopsakarības, bet, pats galvenais, iedvesmo, iedrošina, nomierina.

Rīgas Lutera draudzes mācītāji ir ļoti dažādi, taču vienojošās īpašības ir mūsdienīgs skatījums uz dzīvi un tās mestajiem izaicinājumiem, apskaužami asa uztvere, spēja smalki „sajust” sarunbiedru, empatija un, nenoliedzami, prasme klausīties.

Draudzes virsmācītāja **Induļa Paiča** kalpošana lielā mērā saistīta ar garīgo un teoloģisko izglītību. Šķiet, viens no lielākajiem izaicinājumiem, ko mācītājs gan pieņēmis personiski, gan piedāvā interesentiem, ir kristīgās meditācijas apgušana, kas draudzes centrā notiek pirmdienas vakaros. Ne velti baznīcas mājaslapas devīze ir „Cilvēkam ceļā”, kas skan kā aicinājums garīgi pilnveidoties un apgūt jaunas zinā-

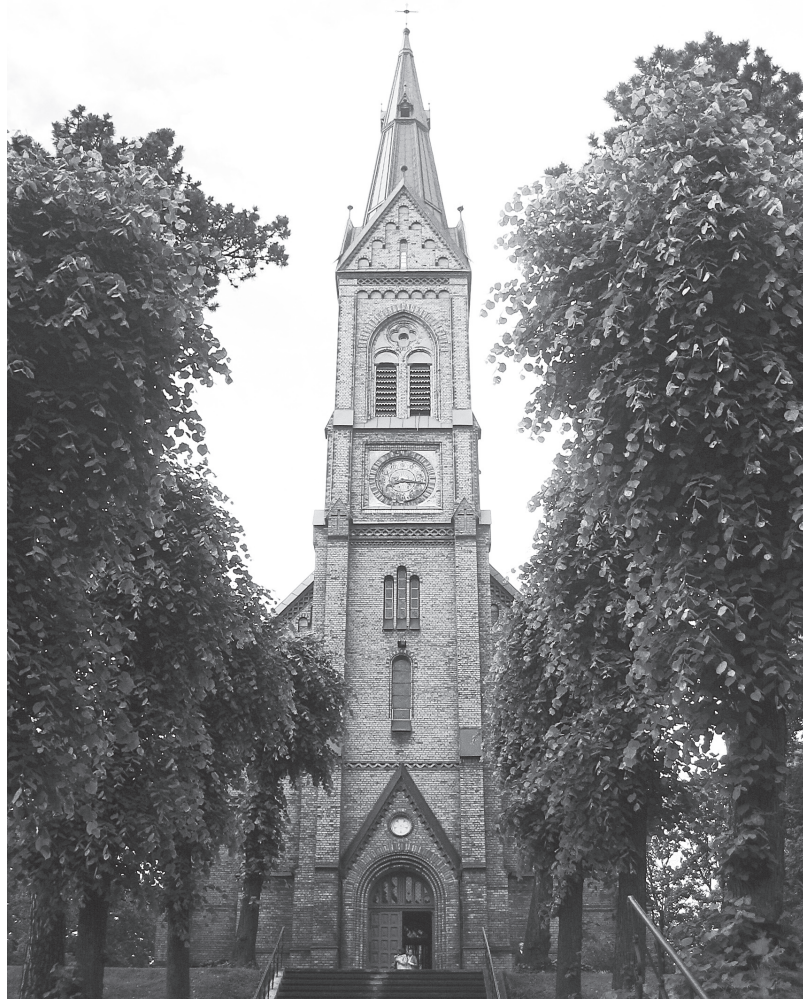
Uzziņa

Dievkalpojumi notiek visu gadu bez pārtraukuma: ceturtdienu un sestdienu vakaros plkst. 18 un svētdienās plkst. 10 un 12. Visi dievkalpojumi ir ar Svēto vakarēdienu.

Baznīcas adrese:

Tornakalna ielā 3/5, Rīgā, LV-1004.

Plaša informācija par Rīgas Lutera draudzi atrodama tās mājaslapā – www.tornakalns.eu. Mājaslapas sadaļā „Mediatēka” iespējams noklausīties mācītāju sprediķus un lekcijas, kas veltītas garīgiem tematiem, arī ievadam kristietībā.

Rīgas Lutera draudze jeb Tornakalna baznīca – lielākais latviešu luterāņu dievnamš pasaulē // Foto: Lāsma Ģibietes

šanas. Otrs mācītājs **Linards Rozentāls** pēdējos gados vairāk iesaistījies draudzes darbā, kas saistīts ar divām slimnīcām Tornakalnā, šādi turpinot 90. gadu sākumā izveidojušos tradīciju. Apzinoties, ka slimības katalizē cilvēku garīgus un eksistenciālus jautājumus un vajadzības, slimnicu pacientiem tiek piedāvāts gan liturģisks, gan pastorāls un garīgs atbalsts. Savukārt mācītājam **Kaspāram Simanovičam** viens no darbības virzieniem jau septiņus gadus ir iesvētes mācības kursa veidošana un vadīšana. Lekcijās aplūkoto tematu izklāsts spēj ieinteresēt, nereti pat aizraut, jo ir nevis monotons vai pat iemidzinošs, bet gan liek aizdomāties un meklēt atbildes, cik vien tas ir klausītāja spēkos. Iesvētes kursa nodarbības notiek otrdienas vakaros.

Kad nedēļas pirmā puse aizvadīta, ļaudis sāk ilgoties brīvdienas mierā, taču Tornakalnā rosība nerimst. Ceturtdienu vakaros ir dievkalpojums – baznīcas dzīves centrālais notikums, tāpat arī sestdienu vakaros, bet svētdienās divreiz.

Piektdienas eksperiments

Noteikta darba kārtība draudzē, protams, ir arī nedēļas pēdējā darbadienā, taču šogad jūnija pirmajā piektdienā viss bija citādi, jo Rīgas un tās apkārtnes 42 dievnamos notika „Baznīcu nakts”. Idejas autors ir mūziķis Jurgis Klotiņš, kas šāda veida aktivitātes piedzīvojis Vīnē un Brno. Tā kā Rīgā sarīkojums notiek pirmoreiz, „Baznīcu nakti” varētu salīdzināt ar eksperimentu, jo prognozēt iepriekš, kā tas izdosies un kāda būs cilvēku atsauce, ir grūti.

Rīgas Lutera draudze ar eksperimentu tika galā godam. Pēc mācītāja K. Simanoviča ievadvārdiem turpat baznīcā notika Emīla Dārziņa jautkā koŗa koncerts, kuŗā dziesmas tika dziedātas gan latviski, gan latīniski, gan krieviski, gan angļiski. Pēcāk ikviens interesents varēja uzkāpt baznīcas tornī, apskatīt senlaicīgo dievnama pulksteņa mehānismu un milzu zvanu, kas iezvana un izzvāna dievkalpojumus, kā arī uz galvaspilsētu palūkoties no putna lidojuma. Šaurās koka kāpnes prasa zināmu piepūli,

Virsmācītājs Indulis Paičs (pa kreisi) ar kollēģu Linardu Rozentālu baznīcas altārtelpā // Foto no Rīgas Lutera draudzes arhīva

taču ko gan cilvēks neizdarīs, ja ir apveltīts ar dzīvu fantāziju un zinātkāri, kas tā vien prasās uzziņāt, kā tornī izskatās un vai tur nav mazliet spocīgi. Nelielu izbrīnu kāpiena sākumā raisīja vecās plēšas, kas agrākos laikos darbinājušas ērģeles. Iepriekš tādas redzētas vienīgi filmā „Purva bridējs”.

Baznīcas zvana skanēšana dzirdama ļoti plašā apkārtnē. Šo rindu autorei pirms viena no dievkalpojumiem pārmindeŗa klātieņē radās iespēja nedaudz iejusties zvaniķa lomā, taču uzreiz jāatzīst, ka tas prasa milzu spēku un piepūli! Svarīgi ir arī neizjaukt ritmu, kad zvans skan, un tas cilvēkam, kuŗš zvanu darbina pirmoreiz mūžā, prasa papildu uzmanību.

Starp dažādajām norisēm bija arī brīdis laika savā nodabā pastaigāt pa draudzes teritoriju – papriecāties par ziedošajiem rododendru krūmiem netālu no baznīcas ieejas, aiziet līdz žogam, aiz kuŗa sākas vecie draudzes kapī, nokāpt baznīcas pagrabā...

Pēc jauki pavadīta laika „Baznīcu nakti” ir vēlēšanās, lai šī aktivitāte Rīgas Lutera draudzē izveidotos par tradīciju, tieši tāpat kā par tradīciju ir kļuvis „Citādais dievkalpojums” Baznīcas dzimšanas dienā jeb Vasarsvētkos.

Vasarsvētku svētdiena

Vairāku lielvalstu – Austrālijas, ASV un citu – kalendārā par nedēļas pirmo dienu ir norādīta svētdiena. Kristiešiem tas ir likumsakarīgi, jo šajā nedēļas dienā notiek dievkalpojums, kas Latvijas luterāņu draudzēs ir tradicionāls, ar zināmu kārtību. Taču, izrādās, dievkalpojums var būt arī citāds – un tieši tāds Rīgas Lutera draudzē tas ir Vasarsvētku svētdienā. Baznīcā jau vairākus gadus notiek „Citādais

dievkalpojums” ar vairāku populāru Latvijas mūziķu uzstāšanos, un tas veltīts kādai aktuālai temai. Šogad uzmanības centrā nokļuvis īpaši smags, bet tāpēc ne mazāk svarīgs jautājums, proti, Latvijā ik gadu neiedomājami daudzas sievietes saskaŗas ar savu bērniņa – vēl nedzimuša vai arī pavisam nesen dzimuša – nāvi. Šā gada dievkalpojuma devīze ir „Zvaigzņu bērni”. Gaidīti. Mīlēti. Ir. Mūzībā aizsauktu bērnu vecāki kopā ar profesionāļiem ir apvienojušies sabiedriskā iniciatīvā „Zvaigzņu bērni”, un viens no tās mērķiem ir veicināt *Dvēseļu dārzu* izveidi visā Latvijā, kur cieņpilni atvadīties no saviem mirušajiem bērniņiem un tos pieminēt. Pavisam drīz šāds dārzs taps Rīgas Lutera draudzes pagalmā, baznīcas priekšā.

Vasarsvētkos jeb Baznīcas dzimšanas dienā Rīgas Lutera draudze allaŗ ir ļauŗu pilna. Tā tas bija arī šogad. Iecienītu Latvijas mūziķu – Renāra Kaupera, Lindas Leen, Aijas Andrejevas, Intara Busuļa, Jāņa Apeiņa, Kārļa Kazāka un grupu *The Sound Poets* un *Sus Dungo* – priekšnesumi mijās ar visu trīs draudzes mācītāju uzrunām un lūgšanām. Īpaši aizkustinošā draudzes komunikācijas grupas vadītājas Žanetes Drones isā pateicības runa koncerta nobeigumā, kuŗā viņa pāuda arī savu privāto pieredzi saistībā ar dievkalpojumam izvēlēto temu.

Pēc „Citādā dievkalpojuma” bija iespēja uzķavēties baznīcas pagalmā, kas par godu lielajam notikumam izgreznots ar īpašu rūpību un izdomu.

Ar šo skaisto notikumu 8. jūnijā ir beigusies viena nedēļa lielākajai latviešu luterāņu draudzei pasaulē. Skaista, piedzīvojumiem un pārdomām bagāta.

ILMĀRS KNAĢIS

Deportācija? Toreiz, 1941. gadā, mēs tādu vārdu vispār nezinājām. Izvešana, izsūtīšana? No latīņu valodas. Vai lai katrs nezina, ko tas nozīmē, vai lai labāks kan? Es esmu novērojis, ka latvieši Latvijā ir ļoti labi apguvuši māku pielāgoties, māku mikstināt visu ar viņiem notiekošo, lietot citus vārdus, lai tikai citu tautu un valstu acīs mēs neizskatītos tik ļoti „abižoti”, lai krievi tomēr neizskatītos tik briesmīgi. Piemēri ir neskaitāmi. Piemēram, krievu nāves nometnēs nogalinātos dēvēt par bojāgājušiem. Kas tie par „bojāgājušiem”, kas miruši jau pirmajā ziemā? Un latviešu leģionāri, tie, kas cīnījās pret krievu okupantiem, cīnījās par neatkarīgu Latviju? Pirmos pēckara gadus par to nebija šaubas. Pagāja laiks, un pašus leģionārus jau sāka mākt šaubas. Galvenokārt Latvijā. Un vai tā pati deportācija, izsūtīšana - vai tad tā nebija apcietināšana? Tēvu pie galda, rokas uz galda, pratināšana, protokols, restoti vagoni.

Un kā notika izsūtīšana 1941. gadā? It kā nekas sevišķs. Bez vaimanām, bez jebkādam „gvaltēm”. It kā tā tam vajadzētu būt. Bija taču okupācija. Varbūt tāda ir latviešu mentalitāte?

Atceros 1949. gadu, Maskavu, kad restotos vagonos no cietuma bija sadzīti otrreiz apcietinātie. Es un Vestermanis no Latvijas. Pārējie galvenokārt no Maskavas,

otreiz apcietinātie. Pie vagoniem krievu sieviešu pūlis. Asaras, vaimanas, lamas, dūru vicināšana. Kā par mūsu aizvešanu no Maskavas tika zināms sievietēm? Varbūt ved uz nošaušanu? Mani un Vestermani nebija kam pavadīt.

Bij tādi laiki. Kā kaut kas tāds vispār varēja notikt 20. gadusimta vidū? Paies gadu desmiti, un nākamās paaudzes domās, ka daudz kas ir izdomāts, ka tā nu gan nevarēja būt. Un nebūs vairs to, kas varēs apgalvot: Jā, tā tas bija! Bet vai kaut kas tāds cilvēces vēsturē kādreiz vispār ir bijis? Ir gan bijis kaut kas līdzīgs, bet ne tuvu ne tādā apjomā un ne tādā kultūras un attīstības līmenī laikā.

Vai es toreiz domāju par krieviem? Par to, ka viņi apcietinājuma ir savā zemē? Bet mēs?

Par krieviem mēs varējām spriest tikai pēc tiem, kas dzīvoja Latvijā, un, kā mēs visai drīz sapratām, tie, kas atnāca 1940. gadā ar ieročiem rokās, ļoti atšķīrās no mūsu krieviem. Ja tagad visu pārdomā, tad galvenā atšķirība laikam bija ienākošo krievu vīzdegunībā, šovinismā, ar ko Latvijā dzīvojošie krievi nebija saindēti.

Kā par visu toreiz notiekošo domās pēc divdesmit, pēc piecdesmit gadiem?

2001. gada 11. decembra laikrakstā *Diena* kāda žurnāliste rakstīja par trim nesen iznākušajām

atmiņu grāmatām: Sandras Kalnietes “Ar balles korpēm Sibīrijas sniegos”, Ilmāra Šalta “Nolaupītā bērība” un Ilmāra Knaģa “Bij tādi laiki”.

Žurnāliste citēja Ilmāra Šalta atmiņas: „*Vai atgriezīsimies, lai atkal sētu un pļautu, koptu lopus, darba tikumā audzinātu bērnus?*” rakstīja Ilmārs Šalts. Žurnāliste to apšaubīja un rakstīja: „*Vai tiešām tā varēja domāt desmitgadīgs bērns? Un Ilmārs Knaģis, kuram toreiz bija tikai 15 gadi, Krustpils stacijā, kur pēdējo reizi redzēja savu tēvu, atminas, ka: „Viņi soļoja pret sauli stingrā kaņavira solī, trīs vecie latviešu strēlnieki – Emīls Knaģis, Jāzeps Broks un Ansis Potceps. Viņi soļoja stalti, paceltām galvām, taisnām virsniņu mugurām, nopakaļus tuntuļoja divi siki, šķībacaini zaldātiņi ar padusē iežmiegtām durklotām plintēm.*”

Un šiem citātiem sekoja žurnālistes pārdomas un šaubas: „*Cik gan stalti varēja soļot vīri, kuri kopā ar sievietēm un bērniem nakts vidū bija izrauti no gultas un sadzīti lopu vagonos pilnīgā neziņā, kas ar viņiem notiks tālāk.*”

Bet, lai tā rakstītu, vajag absolūti nezināt ne tos laikus, ne tos vīrus, ne arī viņu sievas. Tie bija cilvēki, kas izcīnīja brīvību un uzcēla Latvijas valsti. Viņu nopeln bija, ka Latvija ...*tautu dižā*

DEPORTĀCIJA

kronī mirdzēt mirdzēja. Un ne jau nu durvju zvani un kāju spērieni pa durvīm un naganu un šautēju stobri spēja viņus nobaidīt. Un kaut arī viņi saprata, ka iet pretim nāvei, gāja paceltu galvu. Jāpiebilst, ka 14. jūnija naktī nenotika nekas negaidīts. Daudzi jau bija tam gatavi, tikai katrs cerēja, ka varbūt tomēr...

Jā! Tie bija īsti vīri! Leģendārais Vjatlaga dakteris Silvestrs Čamanis 1995. gadā sacīja: „*Vjatlaga tautai tika norauta galva. Kur gan lai tauta tagad ņem tos labos un gudros cilvēkus, to tautas galvu, kas šodien spētu atjaunot valsti?*” (Chirurgu Silvestru Čamani 1941. gada 14. jūnija naktī apcietināja operāciju zālē kārtējās operācijas laikā Merķeļa ielā, ginaikoloģijas nodaļā.)

Bet par mazu bērnu sarunām, - citējot Ilmāra Šalta atmiņas par bērnu domām un sarunām Si-

birijā, žurnālistei neienāca prātā, ka bērni visu laiku dzīvoja kopā ar savām mātēm, un, ja mātes runāja par aršanu, sēšanu un pļaušanu, tad bērni runāja par to pašu arī spēlējoties, bet ne par savām bērnu darišanām, kā tas būtu bijis, dzīvojot Latvijā normālos apstākļos. Bērni dzīvoja savu māšu dzīvi.

Mēs bijām uzvarētāju bērni! Mēs zinājām savu vēsturi un bijām lepnī par to. Mēs bijām lepnī par saviem tēviem, kas vēl nesen bija padzinuši no mūsu zemes gan vāciešus, gan krievus. Tikai divdesmit gadi bija pagājuši, bet uzcelta bija brīva un skaista valsts!

Gribētos teikt visiem, kas tagad ceļ Latvijas valsti (vai izliekas ceļam): „*Pacientieties taču būt kaut nedaudz to cilvēku cienīgi, kuri reiz izkaņoja brīvību, uzcēla neatkarīgu, ziedošu Latviju un atdeva dzīvību par to.*”

ZIŅAS ĪSUMĀ

Nicas novada Jūrmalciema kāpās 19. jūlijā notiks otrās melleņu lasīšanas sacensības. Tās norisināsies trīs stundas, neizmantojot palīgierīces. Ogu lasītāji tiks apbalvoti nominācijās – „Vistīrāk salasīto ogu īpašnieks”, „Lielākās ogas īpašnieks”, „Ašākais ogotājs” un „Gaumīgāk ģērbies ogotājs”. Ogas pēc sacensībām paliks pašiem lasītājiem.

Priekuļos 19. jūlijā notiks 37. Latvijas Puķu draugu saiets. Šoreiz visa diena veltīta novada skaistajiem privātajiem dārdārzjiem. Saules parkā izveidots Latvijā lielākais saules pulkstenis, veselības taka un citi jaukumi.

Latvijas Dabas muzejā Rīgā no 9. līdz 13. jūlijam apskatāma krāšņā izstāde „Rožu dārzs 2014” vairāk nekā ar 100 šķirņiem no visiem Latvijas reģioniem. Izstādi papildina seni priekšmeti ar rožu motīviem no Rīgas Jūgendstila muzeja krājuma.

Jelgavā 12. un 13. jūlijā norisināsies 8. Starptautiskais Smilšu skulptūru festivāls. Tā laikā varēs arī arī doties ekskursijās kopā ar gidu, iepazīt pilsētas muzejus un ļauties atpūtai uz ūdens. Ādolfa Alunāna memoriālais muzejs aicina radoši iesaistīties smilšu darbnīcā.

Veclaicenes estrādē 18. jūlijā koncertā „Es atnācu dižoties, nāciet, tautas, skatīties” piedalīsies Latvijas amatierkopas un viesi - Bulgārijas folkloras grupa.

Rundāles pili 12. jūlijā notiks XX starptautiskais Senās mūzikas festivāls. Baltajā zālē skanēs Tēlemana, Vivaldi skaņdarbi. Diriģents Māris Kupčs. Festivāla nobeigums Pils pagalmā ar A. Vivaldi „Gada-laikiem”.

Skrīveru novadā jau trešo gadu tiek īstenoti Nīderlandes fonda un Skrīveru novada domes atbalstītie projekti. Šogad viens no tiem bija vasaras nodarbības bērniem “Man patīk dzīvot Skrīveros”, kas notika Skrīveru dienas aprūpes centrā “Pavasaris”. Bērni apguva novusu, dambreti un citas galda spēles, guva informāciju par pareizu rīcību nelaiemes gadījumos, par veselīgu ēdienu.

Ventspils novada Jūrkalnē sācies starptautiskais mākslinieku plēnērs “Sūiti”. Šoreiz tradicionālajā notikumā iesaistījušies 14 mākslinieki, tostarp divas gleznotājas no Igaunijas. Viņu radītos darbus ar 10. jūliju varēs apskatīt Jūrkalnes krodziņos un tautas namā.

Skrīveros nolijusi gandrīz puse mēneša nokrišņu normas. Tāpēc ievērojami cēlies ūdenslīmenis Skrīveru apkaimes upītēs, pļāvās un laukos daudzviet izveidojušās lielas ūdens lāmas.

Salas novada Sēlpils pagasta Zvejnieklīci Daugavas upes krastā notika Sēlijas novada apvienības Tautas mākslas svētki „Sēlija rotā”. Svētkos piedalījās ap 1000 tautas mākslas un nemateriālā kultūras mantojuma kopēju - košu dziedātāji, dejotāji, folkloras kopu, pūtēju orķestru dalībnieki, sabiedrībā pazīstamas personas (ar sēļu izcelsmi).

Rundāles pili jau astoto reizi notika Dārza svētki, kas rožu ziedēšanas laikā pulcina tūkstošiem interesentu. Svētku dienā bija iespējams apskatīt pērn atklāto oranžeriju ar grāfu Šuvalovu augu kolekciju pēc 19. gadsimta inventārizācijas sarakstiem.

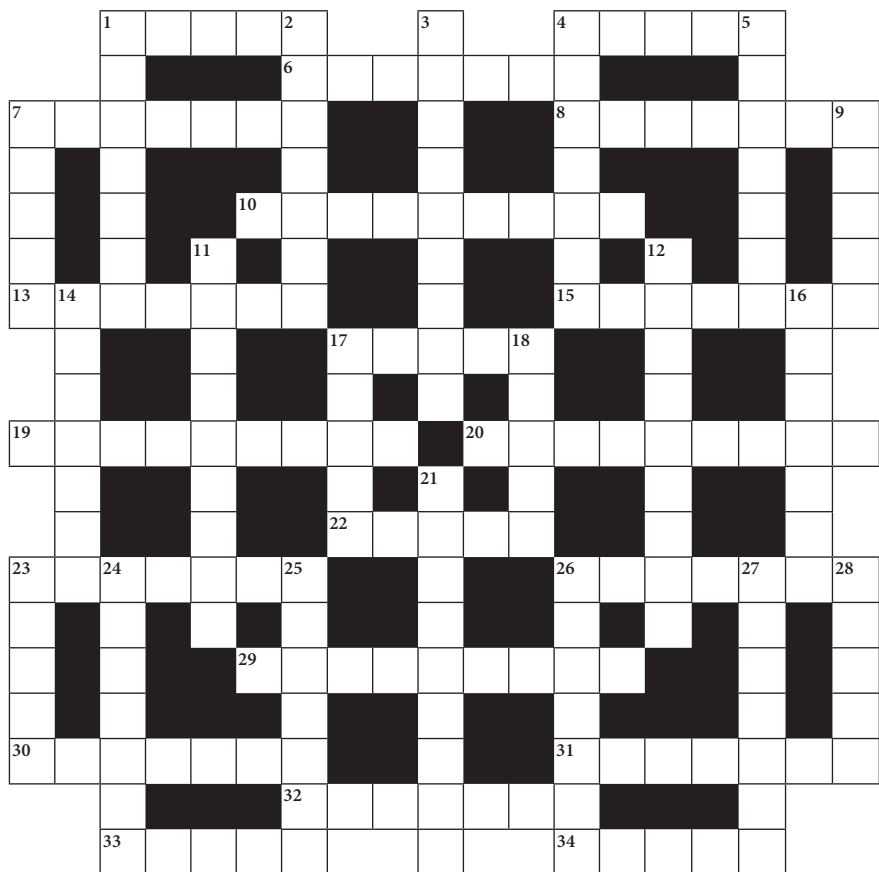
Ventspilnieki šogad atkal piedalījās konkursā Pilsētas rota. Konkursa žūrija izvērtēja skaistākās un vislabāk koptās piemājas teritorijas - gan jau iekoptus dārzus, gan pavisam jaunus dārziņus Ventas abos krastos. Titula *Pilsētas rota 2014* ieguvēji tiks paziņoti līdz šī gada augustam.

Gulbenes ģimnazijas absolventi izlaidumā saņēma skolas medaļas par labākajiem sasniegumiem mācībās. Trīs absolventes tika apbalvotas ar Ministru prezidentes Laimdotas Straujumas parakstītu Atzinības rakstu, bet divi skolas beidzēji asņēma Ministru kabineta Atzinības rakstu. Tradicionāli 12. klases izlaidumā labākajam matemātiķim tiek pasniegta skolotāja Kriša Bauzes piemiņas balva.

Īsziņas sagatavojušas **Valija Berkina** un **Māra Linde**

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

KRUSTVĀRDU MĪKLA

- Galvotājs.
- Patmiņi.
- Čemurziežu dzimtas augs.
- Senās Romas kaņavadoņi un politiskais darbinieks (138 – 78 p.m.ē.).
- Sirds somiņa.
- Tauriņziežu dzimtas krāšņumkrūmi.
- Maniokas putraimi.
- Zodiaka zvaigznājs.
- Latviešu rakstnieks (1894-1983).
- Izmeklēta sabiedrība.
- Iejutīgas, pieklājīgas.
- Īss pāvesta raksts.
- Arkla sastāvdaļa.
- Ļoti izskatīga.
- Lielākā upes osta Kongo baseinā.
- Plēsīgs suņu dzimtas dzīvnieks.
- Igauņu rakstnieks (1922-1971).

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 25) atrisinājums

- Līmeniski.** 1. Kalorija. 5. Smaragds. 11. Rudzupuķe. 12. Rauties. 13. Laima. 14. Avene. 15. Iveta. 16. Sistavas. 21. Iespiests. 27. Statists. 30. Trifeles. 35.

Latas. 37. Kūkot. 38. Pants. 39. Trejādi. 40. Trikotaža. 41. Teiksmas. 42. Samaksāt.

- Stateniski.** 1. Karalis. 2. Ledains. 3. Rauna. 4. Jaunava. 6. Mercene. 7. Rauši. 8. Gailene. 9. Sastapt. 10. Zeķes. 17. Ieart. 18. Tikot. 19. Veids. 20. Stats. 21. Izlīt. 22. Sapņi. 23. Ietve. 24. Svece. 27. Salūtēt. 28. Aktieři. 29. Taktika. 31. Ritmika. 32. Lunkans. 33. Saslapt. 34. Skate. 36. Skābs. 38. Prosa.

Līmeniski. 1. Darba zemnieks Mongolijā. 4. Loks pie zobena roktuļa roku aizsargāšanai. 6. Netikumiska. 7. Stiprinieks senģrieķu mitoloģijā. 8. Garīgs mācību iestādes vadītājs. 10. Senatnīga vecfranču tautasdziesma. 13. Posmos sadalīta komanda sacensība. 15. Attīstības faze. 17. Novada centrs Latvijā. 19. Uzņēmuma vadītājs. 20. Ūdenszīme uz papīra. 22. Ogrūpniecības

centrs Vācijā. 23. Skaņdarbs ar traģiska vai fantastiska vēstījuma raksturu. 26. Feodālās zemes rentes forma. 29. Novada centrs Latvijā. 30. Noteikts, rūpīgs. 31. Kalendāra mēnesis. 32. Apdāvināts cilvēks. 33. Antilopu dzimtas dzīvnieks. 34. Mīlestības dievs seno romiešu mitoloģijā.

Stateniski. 1. XXVI Vasaras olimpisko spēļu galvaspilsēta. 2. Saikne. 3. Aizdevumu devēji.

Vēlaties uzzināt
par tautiešiem Lielbritānijā?
www.latviesiem.co.uk

MATĪSS KUKAINIS

ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM
ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Valņu iela 3, Rīga, LV-1050
matiss@sk-legal.com
+371 28390346

VAI NEESI AIZMIRSIS PASŪTINĀT?

Aicinām dāvināt
abonementus
radiem un draugiem.
Brīvo Latviju
īpaši gaida
sirmie leģionāri
Latvijā.

SLUDINĀJUMI

PĀRDOD

Lauku viensētu Mērsraga pag.,
zeme 33,4 ha. Cena 48000 EUR.
Tālr.: 28302302

Īpašnieks pārdod īpašumu 6km
no Smiltenes, šosejas Smiltene -
Blome malā. Māja - 215 m²,
zeme - Smiltenes pag. 12.4 Ha,
Blomes pag. 14.6 Ha. Laukakme-
ņu mūri bez jumta, kā arī lauk-
akmeņu saimn. ēka labā stāvoklī
133,3 m². Trīs pagrabi ar kopējo
platību 118,6 m². Izskatīšu dažā-
dus variantus. Tālr.: 26599563

PĒRK

Pērku Zemi, Māju vai Dzīvokli.
Apmaksa uzreiz skaidrā naudā.
Tālr.: 20151111

SIA "LBH" pērk meža un zemes
īpašumus visā Latvijā. Veicam
meža apsaimniekošanu. Pērkam
cirsma e-pasts lbhmezs@inbox.
lv Tālr.: 29771707

Dzintara rotas. Tālr.: 22062049

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā
Cena - 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu
reklāmu 2 reizes, paredzēta
atlaide 10 % apmērā no
parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu
reklāmu 3 reizes, - 15 % no
parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu
reklāmu 4 reizes un vairāk,
- 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM:
● 0,60 eiro par 1 cm²
ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS:
● 50 eiro

Pasta adrese:
Ausekļa iela 14 - 2
Rīga, LV - 1010
Tālrunis + 371 67326761
Tālrunis +371 67326784
Darba laiks:
Pirmdien – 9-17
Otrdien – 9-17
Piekdien – 9-15

IN MEMORIAM

Šķiroties...

Priekšskars ir aizvēries. Luga ir
beigusies. Ir palikusi tikai "pēc-
garša". Ir palicis tik daudz nepa-
teikta, arī neizdarīta. Nebūšu
kritiķe, kuŗa uzņemsies novērtēt,
kas ir bijis labs vai arī slikts.
Gribu pateikt tikai kļūsu un mī-
ļuma pilnu "Paldies". Šis paldies
ir Jums, "Mūsmāju Vilija". Ne jau
es esmu vienīgā, kuŗai Jūs esat
palīdzējusi, to skaits iesniedz
simtā, kuŗiem ar Jūsu gādību ir
radušies atrisinājumi viņu dzīvē
šeit, Anglijā. Slimnīcas, bankas,
apdrošināšanas iestādes ir saskā-
rušās ar Jūsu "stipro tvērienu".
Jūs nekad neatlaidāties, iekams

iesāktais netika novests līdz
skaidram rezultātam. Nekad Jūs
neesat liegusi savu dzīves pie-
redzi. Domāju, ka arī tie "vecie
latvieši", kuŗu pelni ar Jūsu gādī-
bu ir aizceļojuši atpakaļ uz Lat-
viju, saka Jums "Paldies, Vilija"
no aizsaules dārziem.

Mēs visi zinām, ka dzīves pro-
blēmas ir daudz vieglāk risināt,
ja kāds palīdz. Tāds palīgs ir Vi-
lija un arī viņas vīrs Raimonds.
Viņi abi bez kurnēšanas ir klāt
un smaidot saka: "O! Tā jau nav
problēma!" Pazīstot šo ģimenīti,
droši varu teikt, – ja piezvanīšu
un lūgšu palīdzību, man, tāpat

kā jebkuŗam citam, tā netiks
liegta...

Paldies Dievam, ka Viņš ma-
nā dzīves ceļā ir lēmis man sa-
tikties ar Viliju un Raimonu
Liepām. Paldies šai cēlajai un
nesavtīgajai sievietei - gaŗam
aiztrauc vilciens, un vējš nepār-
stāj rotaļāties skaistā parka ko-
kos. Gribas vēl redzēt un sajūst
kaut ko no visa tā. Bet priekšskars
ir aizvēries un gaisma izdziest...
Ar Dievu "Mūsmājas", un ceru
vēl kādreiz uz redzēšanos ar
jaukiem cilvēkiem, kuŗus man
laimējās šeit satikt...

Jaunlatvieta "Mūsmājas"

SĒRAS

Dzīlās sērās paziņojam, ka
91 gada vecumā mūžībā aizgājis
bijušais Vidusanglijas latviešu luterāņu draudzes
priekšnieks un Daugavas Vanagu ilggadējais biedrs

EGONS VOLDEMĀRS MŪRNIĒKS

Dzimis 1923. gada 17. februārī Bauskas nov., Īslīces pag.,
Libiešu sādžā "Vecmūrnieki",
miris 2014. gada 6. jūlijā Koventrijā, Anglijā

Bērni un mazbērni Anglijā

Izsakām dziļu līdzjutību Egonā Voldemāra Mūrnieka bērniem,
mazbērniem un pārējiem radiem Anglijā
sakarā ar viņa aiziešanu mūžības ceļā.

Renāta Jākobsone ar meitas Montas Grasmanes
un dēla Arņa Jākobsona ģimenēm

ĀDOLEA SĪĻA bēres / urnas izvadīšana notiks 9. augustā
plkst. 12.00 SESAVAS baznīcā un pēc tam Elejas kapos.

Kopējs autobuss aties no Strēlnieku laukuma plkst. 10.30
(atgriešanās Rīgā plkst. 16.00). Pieteikšanās uz autobusu
līdz 7. augustam viesnīcā „Radi un Draugi”.
Tālr.: 2231 2055 vai reservations@draugi.lv

Mūžībā aizgājusi

MĀRA VĀRSBERGS

Dzimusi 1923. gada 25. martā Rīgā,
mirusi 2014. gada 21. jūnijā Bāzelē

Viņu mīļā piemiņā paturēs
radi Latvijā

Sludinājumu un reklāmas
pieņemšanas punkts
internetā
www.307.lv

le vietot reklāmu

BRĪVĀ LATVIJA

307^{LV}

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.
Izdevēji: Brīvās Latvijas izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija – Ausekļa iela 14-2,
Rīga, LV-1010 (Darba laiks P.O: 9-17, Pk.: 9-13)
Tālr. (redakcija) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis "Strau-
mēni", Catthorpe Manor, Catthorpe, Leics.
LE17 6DF, England. Tālr. 01788823438, fakss
01788822441. Kārto visas sēru un citu sludinā-
jumu maksas; pieņem rietumu abonementus,
izņemot Vācijas un Zviedrijas.
Pārštatniecība Anglijā: Terēze Bogdanova, 12a
Freegrove Road, London N7 9JN, England, tālr.:
07788790952, e-pasts: terezebogdanova@inbox.lv

Abonementa maksa, sākot ar
2014. gada 1. janvāri:
Lielbritānijā: 6 mēnešiem GBP 67 jeb 80 eiro; 12
mēnešiem GBP 128 jeb 149 eiro. Samaksu ar čeku,
PO vai naudā (ierakstītā sūtījumā) sūtīt laikraksta
administrācijai (adresi sk. augšā), uz vārdu Brīvā
Latvija. Maksājot Lielbritānijā par Latvijas gada
abonementu GBP 40

Zviedrijā: 6 mēneši SEK 700 jeb 80 eiro; 12 mē-
neši SEK 1300 jeb 149 eiro. NAUDAS PĀRVEDU-
MI: LETTERNAS RIKSFÖRBUND I SVERI-
GE/BRĪVĀ LATVIJA (Wallingatan 34, 5 tr, S-111
24, Stockholm, Plusgiro 11 47 46 - 1). Tālr. : +46
8214425. Administrācija: Vija Freimane, e-pasts:
freimanisv@yahoo.se, tālr. +46 8808815

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. – 149 eiro;
6 mēn. – 80 eiro; BL kods Lettische Gemein-
schaft, Salzmannstr. 152, 48159 Münster. Post-
bank Hamburg, BLZ 200 100 20, kods IBAN:
DE94200100200271751204, BIC: PBNKDEFF.
Adrese abonēšanas jautājumiem: Ivars Vētra,
Mittelstr. 3, D-35415 Pohlheim, tālr. +49 6004
2801, e-pasts: ivetra@web.de. Cita informācija
Nils Ebdens, Lettische Gemeinschaft in Deut-
schland e. V., Frankfurter Str. 54, D-35440 Linden,
tālr. +49 6403 940933, e-pasts: info@lk-v.de

Citās Eiropas zemēs: 6 mēnešiem 80 eiro;
12 mēnešiem 149 eiro. Naudas pārvedumi ar čeku
uz Brīvā Latvija (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstīs 6 mēnešiem
USD 110,-; 12 mēnešiem USD 205,-.

Latvijā: 6 mēnešiem Ls 20 (28 eiro), 12 mē-
nešiem Ls 34 (49 eiro).

Digitālā avīze - 49 eiro 12 mēnešiem
Latviešu organizāciju un privātie sludinājumi
maksā GBP 3 par 10 mm augstu vienslejiģā platu-
mā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x
7 cm) GBP 45. Zviedrijā – SEK 500.

Komerālie sludinājumi €6 par 1 slejas cm.
Atlaides atkārtotām reklāmām.
Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parak-
stītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī
redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem
nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publi-
kācijās minēto faktu precizitāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA
Latvian Weekly Newspaper
published by the Latvian Publishers Association,
Ausekļa iela 14-2, Rīga, LV-1010, Latvia.
Iespiests: SIA EVEKO, Rīgā

SPORTS SPORTS SPORTS

Basketbolistes startēs Eiropas meistarsacīkšu finālā

Eiropas basketbola meistarsacīkšu kvalifikācijas sacensību piektajā spēlē mūsu vienība savā laukumā ar 82:60 (20:16, 15:15, 25:16, 22:13) pārspēja Igaunijas vienību. Tādējādi pirms sacensību nobeiguma Latvijas izlase sesto reizi pēc kārtas nodrošināja dalību 2015. gada Eiropas meistarsacīkšu finālturnīrā.

Elīna Babkina laužas cauri igauņniešu aizsardzībai

Pēdējo kvalifikācijas turnīra spēli Latvijas izlase aizvadīja ar itālietēm Sicīlijas salas pilsētā Ragusā. Latvijas vienība zaudēja ar rezultātu 68:83 (21:18, 20:21, 15:17, 12:27), taču tam nebija izšķirīgas nozīmes.

C grupas nobeiguma tabula. Vieta, uzvaras un zaudējumi, punkti.

Latvija	5-1	427:374
Itālija	4-2	377:347
Portugāle	2-4	347:377
Igaunija	1-5	346:399

2015. gadā no 11. līdz 28. jūnijam Ungārijā un Rumānijā 20 Eiropas valstu vienības cīnīsies par medaļām un ceļazīmēm uz Riodežaneiro Olimpiskajām spēlēm.

Itālijā risinājās U-20 Eiropas basketbola meistarsacīkšu pirmā posma sacensības jauniešiem. Latvijas vienība uzvarēja grieķietes – 69:56, zaudēja Francijas un Spānijas līdzzaudzēm – attiecīgi 43:68 un 66:72. B grupas kopvērtējumā Spānija ar trim uzvarām ieņēma pirmo vietu, Francija tika pie diviem panākumiem, Latvija ar vienu uzvaru ieņēma trešo vietu, bet Grieķija pie panākumiem netika un palika ceturta. Trīs spēcīgākās pirmā posma vienības, arī Latvija, kvalificējušās otrajam posmam. Pirmajā spēlē

mūsu basketbolistes pārspēja Turcijas vienību – 60:53.

Latvijas vieglatlēti iekļūst pirmajā līgā

Rīgā, Daugavas stadionā, risinājās Eiropas otrās līgas komandu meistarsacīkstes. No 1993. līdz 2008. gadam Latvijas izlase 16 reizes bija piedalījusies Eiropas kausu izcīņā, galvenokārt otrajā līgā, tomēr pāris reizes iegūstot tiesības startēt arī pirmajā līgā. Kopš 2009. gada Eiropas valstu nacionālās izlases startē Eiropas komandu meistarsacīkstēs. Pirmajā dalības reizē Latvija izcīnīja trešo vietu otrajā līgā, bet 2011. gadā jau izkrita no otrās līgas, tāpēc iepriekšējos divus gadus startēja trešās līgas sacensībās, kurās pērn ierindojās otrajā vietā un atgriezās otrajā līgā.

Tiesības nākamgad startēt komandu meistarsacīkšu pirmajā līgā ieguva Šveices un Latvijas vieglatlēti, saņemot attiecīgi 210 un 206,5 punktus. Sacensībās pirmo vietu izcīnīja Gunta Latiševa-Čudare 400 m skrējienā – 53,69, Dmitrijs Jurkevičs 3000 m – 8:18,71, Elvijs Misāns tāllēkšanā – 8,05, Rolands Štrobenders šķēpa mešanā – 78,32, Mareks Ārents kārtslēkšanā – 5,30. Otro vietu ieguva Madara Palameika šķēpa mešanā – 59,54, Agata Strausa un Dmitrijs Jurkevičs 1500 m – attiecīgi 4:31,84 un 3:46,65, Jeļena Prokopčuka 5000 m – 15:53,77, Poļina Jeļizarova 3000 m šķēršļu skrējienā – 9:52,62, Aiga Grabuste

Elvijs Misāns

tāllēkšanā – 6,56, kungu kvartets 4x100 m stafetē – 40,40. Punktu bagāžā savu ārtavu deva trešās vietas ieguvēji: Gunta Latiševa-Čudare 200 m – 23,94, Jānis Baltušs 100 m – 10,75, Jānis Baltušs 400m/b – 51,07, Māris Urtāns lodes grūšanā – 19,76, Igors Sokolovs veseļa mešanā – 66,90, Laura Ikauniece 100 m/b – 13,57, Madara Onužane augstlēkšanā – 1,80. Mūsu vienībai palīdzēt piekrita gaŗo distanču skrējēja Jeļena Prokopčuka, startējot 5000 m skrējienā.

Augstvērtīgu rezultātu tāllēkšanā sasniegza Elvijs Misāns – 8,05 m. Tikai divu centimetru (!) pietrūka, lai nostātos līdzās 31 gadu vecajam Latvijas rekordam (8,07), ko sasniedzis Juris Tone.

Palameikas Latvijas rekords

Madara Palameika (attēlā) Jelgavā Jāņa Lūša kausa izcīņā veiksmīgākajā - trešajā mēģinājumā šķēpu aizmeta 66,15 m, labojot savu līdzšinējo rekordu un sasniedzot sezonā ceturto labāko rezultātu pasaulē. Iepriekšējo reizi Palameika Latvijas rekordu laboja 14. jūnijā Dimanta līgas sacensībās ASV - 64,86 m. Jelgavā otro vietu ieguva Sinta Ozoliņa-Kovala - 61,51, trešā bija Līna Mūze - 56,19.

Somijas deviņkārtējā olimpiskā čempiona Pāvo Nurmi piemiņas sacensībās Turku Elvijs Misāns tāllēkšanā izcīnīja otro vietu - 7,90 m. Zigismunds Sirmāis šķēpu aizmeta 81,09 m, ierindojoties sestajā vietā. Dubultuzvaru svinēja mājinieki Tēro Pitkemeke - 85,89, un Anti Rūska - 85,28.

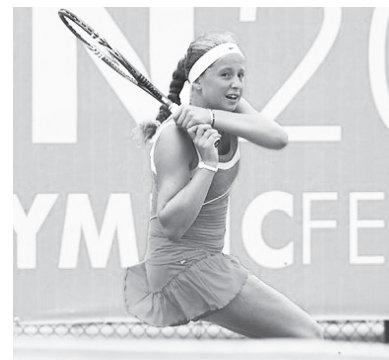
Rebekai Kochai ceturta vieta Latvijas talantīgā svarcēlāja Rebeka Kocha Krievijā ar kopsummā paceltajiem 163 kilogramiem

izcīnīja ceturto vietu pasaules meistarsacīkstēs junioriem, sasniedzot pieaugušo rekordu. Svara kategorijā līdz 48 kg 16 gadus vecā Kocha raušanā izdarīja trīs sekmīgus mēģinājumus un ar paceltiem 73 kg ierindojās trešajā vietā, tiekot pie mazās bronzas godalgas. Grūšanā Kocha vēl pēc vēl trim veiksmīgiem mēģinājumiem ar pievārtētiem 90 kilogramiem ierindojās ceturtajā vietā.

Rebekas Kochas kilogrami

Jaunās tenisistes panākums Latvijas jaunā tenisiste Aļona Ostapenko slavenā Vimblonas čempionāta junioru sacensību vienspēļu turnīra finālā ar rezultātu 2:6, 6:3, 6:0 pieveica slovakieti Kristīnu Šmiedlovu.

Šis junioru līmeni kļuvis par lielāko panākumu Latvijas tenisa vēsturē. Aļona sasniegusi personisko rekordu – jaunākajā Sieviešu tenisa asociācijas (WTA) rangā pakāpusies uz 405. vietu, iepriekš bija 484. vietā. Junioru rangā viņa ir 24. pozīcijā.

Vindsērfings

Pasaules Masters meistarsacīkstēs vindsērfingā Formula klasē Itālijā pirmo vietu izcīnīja Latvijas sportists Jānis Preiss.

Sacensoties starp Masters grupas sportistiem, kas ir vismaz 35 gadus veci, Preiss uzvarēja deviņos no 15 braucieniem, bet pārējos bija otrais. Izcīnītie 15 punkti deva pārliecinošu uzvaru, tuvāko konkurentu apsteidzot par pieciem punktiem. Cits latvietis Māris Birzulis uzvarēja beidzamajā braucienā, bet kopvērtējumā ar 51 punktu izcīnīja ceturto vietu.

Cīņas sports

Spānijas Grand Prix izcīņā Madridē svara kategorijā līdz 97 kilogramiem uzvarēja Latvijas cīkstonis Imants Lagodskis.

P. Karlsons

PAZIŅOJUMI

ANGLIJA DIEVKALPOJUMI

LĪDSAS DRAUDZE, māc. G. Putce:

Līdsā svētdien, 27. jūlijā, plkst. 12, Lawnswood kapsētas kapličā LS16 6AH, Kapu svētki

Halifaksā svētdien, 3. augustā, plkst. 14 Stoney Royd kapsētā, Kapu svētki.

ZIEMEĻANGLIJAS-BRADFORDAS DRAUDZE, māc. G. Putce:

Bradfordā svētdien, 13. jūlijā, plkst. 14, Nab Wood kapsētas kapličā BD18 4BG kapu svētki. Viesis prāv. Dr. A. Abakuks, pēc dievkalpojuma saviesīga pēcpusdiena DVF namā un prāvesta un draudzes pārrunas par baznīcas darbu.

VĀCIJA DIEVKALPOJUMI

Eslingenā svētdien, 13. jūlijā, plkst. 14 Liebfrauenkirche, Lindenstr., paredzēts dievkalpo-

jums. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos draudzes vakars ar kafijas galdu.

Frankfurtē svētdien, 20. jūlijā, plkst. 14 senā Emmaus baznīcā, Alt Eschersheim 22, 60433 Frankfurt, iepretim S-Bahn stacijai Frankfurt/Eschersheim un tuvu U1, 2, 3 un 8 pietāstnei Weisser Stein, paredzēts dievkalpojums. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos draudzes pēcpusdiena ar tējas galdu draudzes namā.

SAGATAVOJIES RĪTDIENAI!

LETA
nacionālā informācijas aģentūra

ZIŅAS • APSKATI • ARHĪVS • FOTO • VIDEO • MONITORINGS • DIGITALIZĀCIJA WWW.LETA.LV